

Latvija atceras 1991. gada barikāžu aizstāvjus

“Lai uguns kurs nekad neizdegtu mūsu apziņā...”

Kupls skaits cilvēku, tostarp, valsts politiskā, armijas un iekšlietu dienestu elite, piedalījās 1991. gada janvāra barikādēm veltītā ziedu nolikšanas ceremonijā pie Brīvības pieminekļa un barikāžu laikā kritušo piemiņas vietām Bastejkalnā. Tāpat kritušos godināja bijušie barikāžu dalībnieki.

Barikāžu piemiņas uguns kurs Doma laukumā tika iedegzināts, piedaloties Saeimas priekšsēdei Inārai Mūrniecei (VL-TB/LNNK), Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam (JV), aizsardzības ministram Artim Pabrikam (AP), Barikāžu laika Latvijas Tautas frontes priekšsēdim Romualdam Ražukam un 1991. gada barikāžu dalībnieku atbalsta fonda dibinātājam un tā prezidentam Renāram Zaļajam. Ap iedegto uguns kursu pulcējās jaunsargi un

citi interesenti, kuŗi dalījās un uz klausīja atmiņu stāstus par barikāžu laiku un fotografējās un sarunājās ar amatpersonām.

Pie kritušo piemiņas vietām godasardzē atradās kaŗavīri un policisti.

Ceremonijas sākumā armijas orķestra pavadībā tika atskaņota valsts himna un pasākumu vairoja vairāki simti iedzīvotāju, tostarp, skolēni.

“Šodien mums ir jābūvē tādas barikādes, kas mūsu apziņā un prātos aizsargātu Latviju pret viltus ziņām un apmelojumiem, parlamentā uzrunājot barikāžu laika žurnālistus, uzsvēra Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK). Saeimas priekšsēde pateicās visiem rakstošajiem žurnālistiem, radio un televīzijas darbiniekiem, kuŗi vēstīja stāstu par Latvijas brīvību un barikāžu

Piemiņas uguns kurs Doma laukumā // Foto: LETA

laikā. Šodien visa Rīga smaržo pēc barikāžu dūmiem un brīvības, un pauda ticību, ka brīvības uguns kurs, šo dienu pieminot, tiks iedegti vēl gadu gadiem. Pats

galvenais, lai šie uguns kurs nekad neizdegtu mūsu apziņā,” uzsvēra Saeimas priekšsēde.

Saeimas namā klātesošie ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušo kādreizējā laikraksta *Latvijas Jaunatne* galveno redaktoru Andreju Cīruli, kuŗš kopā ar domubiedriem izveidoja tīmekļa vietni “Barikadopēdija”.

Saeimas priekšsēde, Prezidija locekļi un deputāti piedalījās arī citos 1991. gada janvāra barikāžu aizstāvju atceres dienai veltītajos pasākumos. Atminoties vēsturiskos notikumus, deputāti piedalījās piemiņas uguns kursa iedegšanā Doma laukumā, kā arī nolika ziedus Rīgas II Meža kapos, pie Brīvības pieminekļa un kritušo piemiņas vietās Bastejkalnā. Vēlāk barikāžu laikā bojā gājušo atdusas vietās Rīgas II Meža kapos notika ziedu nolikšana, kuŗā piedalījās iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens (KPV LV) un iekšlietu dienestu vadība, kā arī Saeimas deputāti.

Barikāžu atceres laika uguns kursa iedegšana pie Saeimas nama // Foto: LETA

1991. gada barikāžu aizstāvjiem veltīta ziedu nolikšanas ceremonija pie Brīvības pieminekļa // Foto: LETA

(Turpinājums 3. lpp.)

Jūrmala
vēsturiskās
grāmatās

2. lpp.

Latviete
Ilze Juhansone –
Eiropas augstākā
ierēdne

3. lpp.

Franks Gordons
par Putina
“shēmām”

5. lpp.

Nils Muižnieks
par
cīvētiesībām
Latvijā

6. lpp.

Kā rodas
viltus ziņas?

7. lpp.

Ko tautieši
sagaidīja no
Brīvās Latvijas?

11. lpp.

Jauna grāmata – “Dubultu vēsture”

AINĀRS RADOVICS

Kad lidmašīna lido pār Rīgas jūras līci, labi redzams, kā Lielupe met likumu gandrīz pie pašas jūras. Šajā šaurākajā vietā atrodas Dubulti – Jūrmalas pilsētas sirds un senākā kūrvietā. Grāmata “Dubultu vēsture” veltīta tieši šai nelielajai pilsētas daļai.

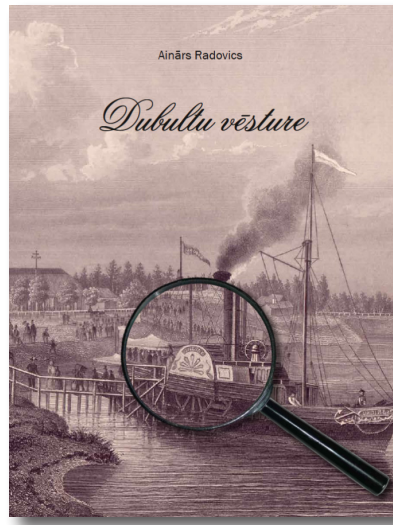
Grāmatas autors vēsturnieks Ainārs Radovics šim darbam veltīja četrus gadus. Tajā ir aplūkoti Dubulti no neolīta laikmeta dzintara darinājumu atradumiem pludmalē, cauri viduslaikiem, kad te atradās Dubultu krogs, smēde un mazas zvejnieku mājiņas, līdz pirmajiem vasarniekiem 19. gs. sākumā. Pēc Napoleona kariem te ārstniecības nolūkos apmetās krievu armijas virsnieki, un no šī laika Blauņa ielā saglabājusies Barklaja de Tollī ģimenes mājiņa.

19. gadsimtā Dubulti kļuva arvien populārāki, tomēr te nokļūt varēja tikai ar pajūgu un diližansu palīdzību. Tāds brauciens no Rīgas prasīja vismaz 3 stundas, taču no 1844. gada Rīgas un Jelgavas turīgākie vācu pilsoņi uz “jūras peldēm” ieradās jau ar kuģišu transportu, kam grāmata veltīta atsevišķa nodaļa. Kuģīši Dubultos piestāja pie liela “steķa”, no kurienes likumotas ieliņas veda dziļāk ciematā. Ciemata statuss ļāva 1857. gadā atvērt tirgu – šajā laikā te dzīvoja 600 iedzīvotāju. Tirgus atradās pretī Dubultu krogam, kuŗa ēka pašlaik stāv pamesta. 1842. gadā Dubultos uzcēla pirmo kūrmāju – nevis šādu tādu, bet pēc Rīgas galvenā arhitekta J. D. Felsko projekta neorenesanses stilā.

Grāmatai pievienotajos 19. gs. gruntsgabalū plānos var izsekot, kā mazais Dubultu ciems auga arvien lielāks. Gruntsgabalus iegādājās gandrīz vai vienīgi latvieši, kas pārcēlās uz šejieni no tuvākajiem Tukuma un Rīgas apriņķa pagastiem. Ēku izīrēšana nesa lielus ienākumus, kas no piešķirtajām gruntsgabalām nocirstajiem kokiem uzceltās mājas īpašniekam atmaksājās jau nākamajā vasarā.

Vēl lielāks vasarnieku pieplūdums parādījās, kad 1877. gadā tika atklāta vilcienu satiksme ar Rīgu. Šajā gadā notika arī liela nelaime – nodega kūrmāja. Tomēr jau pēc diviem gadiem tika uzcelta daudz lielāka jauna kūrmāja pēc tā paša arhitekta projekta (projekts publicēts grāmatā) ar lielu zāli un 72 viesu istabām. Vēlāk pagalmā izbūvēja estrādi un tur notiekošie koncerti bija dzirdami pa visiem Dubultiem. Tomēr 19. gadsimtā veltī būtu starp peldvietiem meklēt arī kādu latvieti. Kūrorts bija vācu un krievu atpūtas vieta. Tomēr viss sāka mainīties 19. gs. beigās, kad pēc ebrēju grautiņiem Krievijā valdība atļāva Rīgas jūrmalas teritorijā ebrējiem apmesties tikai Dubultos. Pārējo tautību vasaras viesi pamazām apmetās citos rajonos. No šī laikmeta Dubultos stāv divas ebrēju sinagogas.

Jaunajā grāmatā rūpīgi izpētīta Dubultu luterāņu baznīcas vēsture, sākot ar nelielu koka ēku Dubultu prospekta un Slokas ielas stūrī un beidzot ar 1909. gadā celto arhitektūras šedevru – V. L. Bokslafa projektēto dievnamu nacionālā romantisma, eklektiskas,

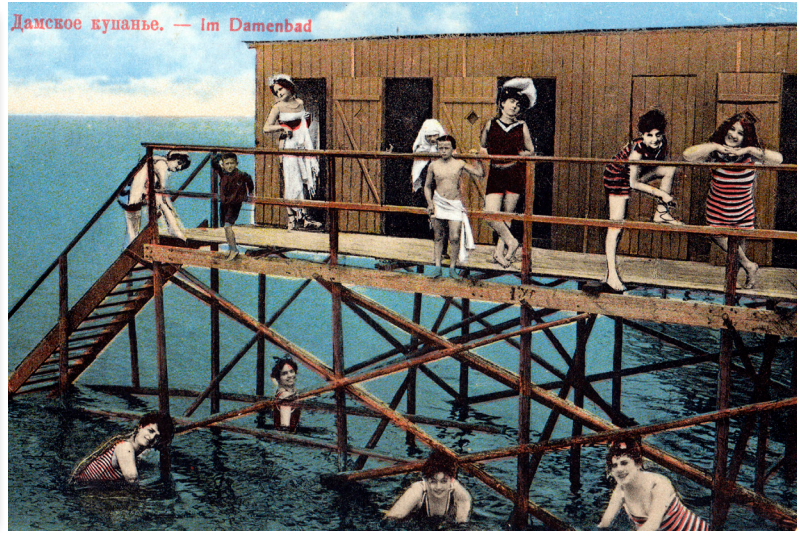

jūgendstila un romānikas stilā. Sniegtas draudzē iemīļoto mācītāju Jāņa Opsa, Mārtiņa Eiches u. c. biogrāfijas līdz ar daudziem attēliem.

Vairākas nodaļas veltītas pilnīgi aizmirstām izklaides vietām: izpriecu dārzam *Monplezīra* (1903.-1915. g.) un kinoteātrim *Grand-Kino* (1913.-1936. g.) ar tā dēkaino īpašnieku Juri Belogradovu. Tomēr lielākās grūtības autoram sagādāja Dubultu ēku izpēti. Jo Jūrmalas pilsētas būvarchīvu (tāpat kā Liepājas) padomju okupācijas laikā aizveda uz Slokas papīrfabrikas kā makulatūru. Daži papīrfabrikas strādnieku izplēstie krāsainie projekti tagad glabājas pilsētas muzejā, dažas grāmatas autoram izdevās atrast Latvijas Vēstures archīvā, tomēr tas ir ļoti, ļoti maz. Nav zināmi ne arhitekti, ne ēku celšanas gadi.

Dubulti smagi cieta Pirmā pasaules kara laikā, kad Rīgas jūrmalā tika izmitināts Krievijas kaŗaspēks. Iedzīvotājiem lika evakuēties, un divās vietās no Lielupes līdz jūrai izveidoja no apbūves brīvu joslu lielgabalu apšaudei. Nojauca tikai pirms pieciem gadiem uzcelto Bērziņa un Šmitheņa ģimnazijas ēkas (viena ēka pašlaik vēl stāv, bet uz sabrukšanas robežas) un barona Veisa greznās vasarnīcas, bet otru joslu izveidoja tieši vietā, kur stāvēja ārvalstu diplomātu, Rīgas arhitektu un Armitsteda vasarnīcas. Nodaļu ilustrē daudzi unikāli attēli no Latvijas Kaŗa muzeja.

Nākamo posta laiku Dubulti piedzīvoja Brīvības cīņu un Bermonta laikā. No lielnieku bada, kad iedzīvotāji mira badā vai ēda zupu no stagarim, mūsu armija atbrīvoja 1919. gada 22. maijā. Bet padzīt bermontiešus izrādījās daudz grūtāks uzdevums. Grāmatas autors rūpīgi izpētījis Rēzek-

nes 9. pulka dokumentus Latvijas Vēstures archīvā. Tikai pēc vairākiem uzbrukumiem izdevās ieņemt Lielupes dzelzceļa tiltu un padzīt ienaidnieku no Rīgas jūrmalas. Grāmatā publicēts piemiņkļa mets 22 kritušiem un 15 ievainotiem kaŗavīriem pie Lielupes tilta, ko tomēr neuzcēla. Toties Dubultos tika izveidots Piemiņas dārziņš ceļamam piemiņas akmeņim. Savākto naudu 1940. gadā pilsētai nolaupīja, jūs jau zināt, kas.

Grāmatā aplūkoti Dubultos dzimušie un dzīvojošie ievērojamie cilvēki, sākot no krievu rakstnieka I. Gončarova un beidzot ar mākslinieku V. Purvīti, mēbeļu mākslinieku Paulu Rubi un dzejnieci Aspaziju. Starp citu, samērā nesen, ap 2001. gadu, pēdējā Gončarova apmešanās vieta nezināšanas dēļ tika nojaukta un tās vietā “Latvijas Balzams” uzcēla lepnu atpūtas namu. Aprakstīti arī Dubultu zvejnieki un viņu dzimtas, ebrēji, vācieši. Ļoti vērtīgs materiāls ir Latvijas Vēstures archīvā atrastās Hipotēku bankas attēlu mapes, kuŗās nofotografētas bankas īpašumā nonākušās mājas pēc vācu tautības iedzīvotāju aiz-

gadā valsts veica inventarizāciju un sakārtoja īpašuma tiesības. Grāmatai pievienots komūnas īpašnieku saraksts un gruntsgabalū plāns.

Grāmata izpētīta visu skolu vēsture, lielu vietu atvēlot Bērziņa un Šmitheņa ģimnazijai un tās pēcteči – Dubultu ģimnazijai. Protams, pieminēti gan tās pedagogi, gan ievērojamākie absolventi. Aplūkoti visi pirms kaŗa Dubultos iznākušie preses izdevumi, pilsētas valdes darbība, kuŗa atradās pārbūvētā cara laiku cietuma ēkā. Pieminēti veikali, pasts, pirts, Berlina un Šalīta kokzāģētava, tirgus, fotogrāfi, medicīnas iestādes, Marienbādes sanatorija, peldstēķi, tipogrāfijas un vannu mājas.

Tieši Dubultos 1876. gadā dibināta pirmā Rīgas jūrmalas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība. Lai gan par tās darbību nekādu ziņu nav ne Latvijas Vēstures archīvā, ne Latvijas Ugunsdzēsības muzejā, ziņas saglabājis grāmatas autora vectēvs, kuŗš ilgus gadus bija šīs biedrības priekšsēdis. Unikālu fotomateriālu grāmatas autoram izdevās nopirkt Ikšķiles senlietu tirdziņā – pilsētas galvas A. Jansona fotoalbumu, kuŗā redzama arī jaunā ugunsdzēsēju depo atklāšana 1939. gadā.

Īpašu vietu aizņem kāda dubultnieka – Kaspara Īrbes (1906-1996) dienasgrāmatu fragmenti. Tajās ar apbrīnojamu precizitāti fiksētas lietas, kuŗas mūsdienās vairs neviens neatcerēsies. Publicēti arī Īrbju dzimtas stāsti.

Bet grāmatas noslēgumā autora atmiņas un ģimenes locekļu stāsti. Radovicu dzimta Dubultos dzīvo jau no 19. gs. beigām.

“Dubultu vēsture” ir piedzīvojusi divus izdevumus. Pirmo fināncēja Jūrmalas pilsētas dome, un tas iznāca 2018. gada oktobrī, bet otru – Jūrmalas uzņēmēji ar enerģisko Valdi Garozu priekšgalā, un tas iznāca 2019. gada novembrī. Grāmata iespiesta uz kvalitatīva Somijā ražota papīra Jelgavas tipogrāfijā, lielā formātā, cietos vākos.

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA “L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS JUMS
PIESŪTĪS PA PASTU

Elmārs Zemovičs

Simfoniskā koncertdzīve Jūrmalā līdz 1940. gadam

“Mūsu priekšā ir grāmata par agrāk gandrīz neskartu Latvijas mūzikas dzīves nozari, kuŗas vēsture sniežas atpakaļ līdz 1840. gadam...”

Mūzikologs
Arnolds Klotiņš

Bagātīgi ilustrēta, saturiski saistoša, informatīvi plaša grāmata, 191 lpp.

Iegādājieties Latvijas grāmatu veikalos

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 1. lpp.)

1991. gada barikāžu atcerei vēlētās pasākums notika arī Rātsnamā, kurā piedalījās Domes priekšsēdis Oļegs Burovs, barikāžu notikumos bojāgājušo tuvinieki, tā laika vadošie Iekšlietu ministrijas un Rīgas milicijas darbinieki, kā arī Barikāžu fonda locekļi un citi viesi. Burovs aicināja šajā dienā atcerēties laiku, kad tauta izgāja uz barikādēm,

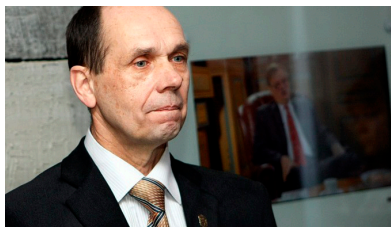

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece un Barikāžu muzeja vadītājs Renārs Zaļais piedalās 1991. gada barikāžu aizstāvjiem veltītajā ziedu nolikšanas ceremonijā pie Brīvības pieminekļa
// Foto: LETA

lai aizstāvētu savu taisnību un tiesības uz brīvību. “Neskatoties uz to, ka ar katru gadu šī diena aizslid tālāk pagātnē, tās dienas ir simbols tautas drošībai, varonībai un vienotībai,” sacīja Rīgas domes priekšsēdis. Galvaspilsētas mērs norādīja, ka tauta šajās dienās parādīja savu gribu veidot savu valsti un tas lika bruņotajam ienaidniekam atkāpties. “Brīvās Latvijas valsts vārds tajās dienās izskanēja tad visā pasaulē. Lai šī pārliecība un ticība mūsu valstij un tās nākotnei nekad no mums neatstājas, jo to ir pelnījuši tie barikāžu varoņi, kas šajās dienās mums to dāvināja ar savu dzīvību,” uzsvēra Rīgas mērs.

Barikāžu muzeja direktors: Valstij būtu jāsniedz atbalsts barikāžu dalībniekiem

Nākamgad, sagaidot barikāžu notikumu atceres 30. gadadienu, valstij būtu jāparedz atbalsts barikāžu dalībniekiem, intervijā Latvijas Radio sacīja Barikāžu muzeja direktors Renārs Zaļais.

Zaļais atzina, ka no valsts puses ir “iesācies barikāžu dalībnieku novērtējums”, 2018. gadā stājās spēkā likums par barikāžu dalībnieku statusu, kas dod tiesības pašvaldībām pieņemt noteikumus barikāžu dalībnieku atbalstam, un vairāk nekā 40 vietvaras jau izmantojušas šīs tiesības. Tagad, gatavojoties nākamgad atzīmēt barikāžu notikumu 30. gadadienu, šo likumu varētu papildināt arī ar valsts atbalstu, sacīja Zaļais. Viņš norādīja, ka liela daļa barikāžu dalībnieku ir cienijamā vecumā, tāpēc “domāju, ka galvenajam atbalstam jābūt ve-

selības jomā”, tās varētu būt kādas atlaides un atvieglojumi, jo barikāžu dalībnieki, tāpat kā Čerņobilas AES avārijas seku likvidatori vai nacionālie partizāni, arī riskēja ar savu dzīvību. Barikāžu muzejam vajadzētu pāriet valsts pakļautībā, kļūt par valsts muzeju, jo barikāžu notikumi ir pietiekami svarīgi valsts dzīvē. Iepriekš arī Valsts prezidents Egils Levits sacīja, ka 1991. gada barikāžu muzejam no privātas iniciatīvas ir jākļūst par institūciju ar valstisku raksturu, jo tas ir būtisks no vēsturiskās atmiņas aspekta.

Valsts prezidents tiek ar pasaules ekonomikas viedokļu līderiem

Davosā 21. janvārī sākas ikgadējais Pasaules ekonomikas forums, kurā pulcējas pasaules ekonomiskā un politiskā elite. Šis ir jau 50. Davosas forums. Šveices kalnu kūrortā šajās dienās starp galvenajām diskusiju tēmām bija ne tikai globālās ekonomikas un tirdzniecības dinamika, bet arī klimata pārmaiņas.

Valsts prezidents Egils Levits apmeklēja Pasaules ekonomikas forumu Davosā, kur tikās ar pasaules ekonomikas viedokļu līderiem, lai pārrunātu Eiropas Savienības un pasaules ilgtspējai nozīmīgus jautājumus, kā arī uzstājās diskusijā “Draudī mūsdienu rietumu demokratijai”.

Pasaules ekonomikas foruma laikā E. Levits piedalījās diskusijās par demokrātiju digitālajā laikmetā, galvenajiem ģeopolitiskajiem izaicinājumiem, Eiropas nākotnes perspektīvām, atbildīgu tehnoloģiju un mākslīgā intelekta izmantošanu publiskajā sektorā, “zaļās ekonomikas” un “Eiropas zaļā kursa” sekmēšanu, kā arī citiem jautājumiem.

Pirms došanās uz Davosu E. Levits apmeklēja Eiropas Kodolpētījumu organizāciju CERN Ženēvā, kur tikās ar CERN vadību, pārrunājot Latvijas un CERN sadarbību. Valsts prezidenta apmeklējums ir signāls tam, cik Latvija nopietni uztver pētniecības iespējas CERN ietvaros, kā arī novērtējums Latvijas zinātnieku līdzšinējam darbam šajā kontekstā.

Valsts prezidents Egils Levits CERN apmeklējuma laikā

“CERN ir viena no nozīmīgākajām laboratorijām un zinātniskajiem institūtiem pasaulē. Latvijai kļūšana par CERN asociēto valsti ir ļoti būtiska – tas ir vairāku gadu rūpīgs un neatlaidīgs darbs, kas stiprina Latvijas zinātnei, tehnoloģijām un veido augstas enerģijas daļiņu izpētes kopienas arī mūsu valstī,” uzsvēra E. Levits.

Valsts prezidenta viesošanās CERN ir signāls tam, cik Latvija nopietni uztver pētniecības iespējas CERN ietvaros, kā arī

novērtējums Latvijas zinātnieku līdzšinējam darbam šajā kontekstā. Runājot par atbalstu zinātnē, E. Levits atzina: “Ir likumsakarīgi, ka daļa no zinātnē piešķirtā valsts finansējuma ir jānovirza fundamentālām zinātnēm.” Latvijā ar CERN sadarbības kopš 2016. gada 31. oktobra, kad Latvijas Republikas valdība un Eiropas Kodolpētījumu organizācija parakstīja līgumu par zinātnisko un tehnisko sadarbību augstas enerģijas daļiņu fizikas pētījumos.

CERN apmeklējuma laikā Valsts prezidents sazinājās teletiltā ar skolēniem no Rīgas Techniskās universitātes Inženierzinātņu vidusskolas, Aizkraukles novada ģimnazijas, Valmieras Valsts ģimnazijas, Talsu Valsts ģimnazijas un Cēsu Jaunās pamatskolas. E. Levits, uzrunājot skolēnus, sacīja: “Zinātne ir jūsu un Latvijas nākotne, gan strādājot šeit, CERN, gan citās jomās. Mums Latvijā jau šobrīd trūkst kvalificētu IT un citu inženierzinātņu jomas speciālistu, tādēļ jums ir ārkārtīgi plašs darba lauks. Latvijā, Eiropas Savienībā un daudz citu pasaules valstu ir ieinteresētas zinātnes attīstībā, lai caur to veidotu zinošu sabiedrību, kas spēs tikt galā ar dažnedažādiem izaicinājumiem, piemēram, klimata, kibernetikas, veselības un citās jomās.”

Juhansone apstiprināta Eiropas augstāko ierēdņu

Kādreizējā vēstniece Latvijas pārstāvniecībā Eiropas Savienībā Ilze Juhansone apstiprināta Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāra amatā. Iepriekš Juhansone bija komisijas ģenerālsēkretāra pienākumu izpildītāja. Juhansoni apsveicis ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, norādot, ka šāda atzīšana apliecina Juhansones spējas un pieredzi gan Eiropas, gan administratīvās lietās.

Ģenerālsēkretārs ir augstākais ierēdņa amats Eiropas Komisijā un ļoti svarīgs. Iepriekš šo amatu ieņēma vācietis Martins Zelmāers, kas bija pamanījies šo pozīciju padarīt vēl ietekmīgāku. Tagad viņš šo amatu atstāj, kas daļēji saistīts ar to, ka jaunā EK prezidente Urzula fon der Leiena arī ir vāciete.

Ministru prezidents Baltkrievijā

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš darba vizītē apmeklēja Minsku Baltkrievijā. Latvijai ir svarīgi, lai Baltkrievija būtu neatkarīga, ekonomiski spēcīga un stabila valsts, tiekoties ar Baltkrievijas prezidentu Aleksandru Lukašenko un premjerministru Sergeju Rumasu, norādīja Latvijas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV). Tiekoties ar Lukašenko un Rumasu, viņi pārrunāja

SPILGTS CITĀTS

“Mani bagātina latgaliešu valoda”

Latvijas kinoteātros plašu ievēribu guvusi režisora Viestura Kairiņa jaunākā filma “Pilsēta pie upes” šobrīd ir arī plašsaziņas līdzekļu uzmanības lokā. Pēc Gunara Janovska romāna motīviem tapusi filma stāsta par notikumiem kādā Latvijas mazpilsētā, precīzāk – Latgales pilsētā, strauji mainoties valsts varām no “ulmaņlaikiem”, pēc tam komunistiem, tad – nacistiem. Filmēta Krāslavā.

Viesturs Kairiņš sevi pārliecinoši uzskata par “Latgales dēlu”, viņš ir arī patiesi norūpējies par Latgales likteni, par ko izskāš intervijā žurnālā IR.

Kad 1918. gadā dibināja Latvijas valsti, Latgale bija visblīvāk apdzīvotais reģions. Tagad tas ir tukšākais. Par to atbildība jāuzņemas abām Latvijām – gan pirmajai, gan mūsdienu Latvijai. Un viens no galvenajiem iemesliem Latgales gremdēšanai ir vēlme izravēt latgalisko identitāti. Pat 21. gadsimtā Latvija baidās no latgaliešu separātisma – pastāv absurda iedomā, ka Latgale varētu gribēt atdalīties no Latvijas. Vai gribat zināt, kas ir īstais latgaliešu separātisms? Tas ir Varakļānu novads, kas grib pievienoties Madonas novadam, lai varētu sevi saukt par Vidzemes latgaliešiem. Tas ir nepieņemami, nožēlojami. Šobrīd tiek veidota novadu reforma, ko es dzīvē nekad nepieņemšu. Mums būtu jācinās par Varakļāniem kā daļu no kultūrvēsturiska novada – Latgales. Turpretī reformas gaitā Jēkabpils tagad pārdzīvo, ka viņus uzskatīs par Latgali, kas viņi neesot. Tik skaisti provinciāli pārdzīvojumi ļaudim, kas dzīvo pasaules nabā!

Savukārt Krustpili jau pirmās Latvijas laikā Ulmanis pievienoja Sēlijai – tā mēs to Latgali pa gabaliņam vien apgriežam. Un šī apgraizīšanas politika turpinās. Es pret to cīnīšos, cik vien spēšu. (..)

Runāju latgaliski kopš bērnības. Vectēvs ar vecmāti, pie kuriem pavadīju visas vasaras, latviešu literārajā valodā vispār neprata runāt. Visiem bērniem, kas vasaras pavadījuši laukos pie vecvecākiem, viņi kļūst par dzīves nozīmīgākajiem cilvēkiem. Viņi veido tavu pasauli. Skolas gada laikā es dzīvoju Rīgā, gāju uz skolu, bet no tā visa neko neatceros. It kā šīs dzīves nebūtu bijis. Bet atceros sīkumos visu, kas vasarās notika Zūsānu dzeravņā! Tā bija mana pasaule, un visa ziema pagāja, gaidot šo isto dzīvi.

Mani bērni runā latgaliski. Arī mana sieva Ieva Jurjāne ir iemācījusies runāt. Ar to mēs atšķiramies no padomju laika latgaliešu inteliģences, kas savā starpā sarunājās latviski. Mēs ar latgaliešiem arī sariekstāmies latgaliešu rakstu valodā. Mani tas bagātina. (..)

Antisemitisms kā ikdienišķa attieksme Latvijā eksistē joprojām. Iemesls, kāpēc mēs par to nespējam veselīgi un saprātīgi runāt, ir Padomju Savienības politika. Komunistu propaganda visu vainu par holokaustu uzvēla latviešiem, it īpaši leģionāriem. Tā ir nepatiesība. Hāgas konvencija aizliedza okupētajās teritorijās iesaukt cilvēkus dienestā. Tāpēc vācieši to apgāja un iesauca latviešus nevis armijā, bet SS vienībās, kas neskaitījās armijā. Par izvairīšanos no iesaukuma draudēja nāvessods.

Kāda bija cilvēku izvēle? Iesaukti tika pat nepilngadīgi zēni! Latvieši diemžēl holokausta piedalījās, tas ir jāatzīst un jānosoda. Pārējie centās izlikties to neredzam, un tā ir mūsu lielākā vaina. Taču pamatā holokausts bija vācu okupācijas uzspiesta un arī veikli izspēlēta lieta.

Vācieši, ienākot Latvijā, vainu par 1941. gada deportācijām uzvēla ebrejiem, tā bija vesela propaganda, kas atkātoja – deportācijas organizējuši žīdu komunisti! Žīds un komunisti tika lietoti kā sinonīmi. Varbūt daļa latviešu tam pat noticēja. Bet mēs nedrīkstam iet padomju propagandas pavadā, ka ebreju iznīcināšana bijusi latviešu vaina. (..)

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš sarunā ar Baltkrievijas prezidentu Aleksandru Lukašenko

dažādus aktuālos divpusējās sadarbības jautājumus, tostarp ekonomiskās sadarbības veicināša-

nu transporta un loģistikas jomā, vides aizsardzību, kā arī gatavojamos Baltkrievijas prezidenta plānotajai vizītei uz Latviju. Sarunu laikā tika arī apspriesta Baltkrievijas sadarbība ar Eiropas Savienību (ES) un NATO. “Latviju un Baltkrieviju vieno labas un daudzveidīgas kaimiņattiecības. Mums ir svarīgi, lai Baltkrievija būtu neatkarīga, ekonomiski spēcīga un stabila valsts,” tiekoties ar Baltkrievijas augstākajām amatpersonām, uzsvēra Kariņš.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Gatavojoties Pasaules hokeja čempionātam 2021. gadā, kas notiks Rīgā un Minskā, Latvijas un Baltkrievijas Ministru prezidenti kā abu pušu Rīcības komiteju vadītāji atsevišķā sēdē pārunāja aktualitātes par sagatavošanās gaitu čempionātam. Karīš ar Baltkrievijas kolleģu apmeklēja industriālo parku "Lielais akmens", lai izvērtētu iespējas padziļināt sadarbību Eirāzijas transporta koridoru attīstībā un Latvijas transita infrastruktūras izmantošanā industriālā parka "Lielais akmens" kravu apkalpošanai.

Demogrāfs Mežs: Latvijā ir nepieciešama Iedzīvotāju ministrija

Demografijas situācija Latvijā aizvien neuzlabojas, un valsts līmenī trūkst atbildīgo par ģimenes politiku, tāpēc būtu jāizveido Iedzīvotāju lietu ministrija, LTV raidījumā *Rīta panorāma* sacīja demogrāfs Ilmārs Mežs. Viņš norādīja, ka prognozes par demogrāfijas situāciju tuvākajos gados "nekā priecīga nesola", jo potenciālo vecāku skaits samazinās.

Un valsts var darīt daudz vairāk, lai veicinātu situācijas uzlabošanu, uzskata Mežs. Pašlaik institucionāli nav neviena augstā līmeņa politika, kas atbildētu par ģimenes politiku, un, "kamēr tāda nebūs, domāju, ka ģimenes valsts politika kardināli neuzlabosies", norādīja Mežs. Viņš norādīja, ka līdzīgas ministrijas ir vairākās Eiropas valstīs. Latvijā teorētiski par ģimenes politiku atbild Labklājības ministrija, tomēr šai ministrijai ir ļoti liela un sarežģīta atbildība un nāsta, un ģimenes politika ir tikai viena no daudzajām jomām.

Stūra mājā 95% ekskursiju notiek angļu valodā

Spriestot pēc pērn iegādātajām biļetēm uz Latvijas Okupācijas muzeja izveidoto izstādi bijušajā PSRS Valsts drošības komitejas (VDK) jeb čekas mītnē Brīvības un Stabu ielas stūrī, 95% apmeklētāju, kas izvēlas ekskursiju, to klausās angļu valodā, aģentūru LETA informēja Latvijas Okupācijas muzeja direktora vietniece attīstības jautājumos Līga Strazda.

Statistikas dati par 2019. gadu liecina, ka 25% no kopumā 19 171 biļešu pircēja bija studenti vai skolēni. Savukārt katrs trešais

apmeklētājs biļeti uz ekskursiju nopircis tīmeklī. Muzeja pārstāve skaidro, ka kopējais ekskursiju apmeklētāju skaits gan ir par dažiem simtiem lielāks, proti, 19 797. Atšķirības skaidrojamas ar to, ka kopš septembra izstādi var apmeklēt skolēnu grupas par projekta "Skolas soma" līdzekļiem. Šīs ekskursijas notiek latviešu valodā, un tajās piedalās skolēni, sākot no 6. klases. Tāpat latviešu valodā notiek ekskursijas, kurās piedalās darbinieku kopas vai sabiedriskās organizācijas.

Atzīmējot 100. gadadienu kopš Polijas sniegtā atbalsta

Latgales atbrīvošanā, 17. janvārī Varšavā, Lazenku karaliskajā muzejā, Pilī uz salas (*Muzeum Łazienki Królewskie, Pałac na Wyspie*), notika starptautiska zinātniska konference "Polija-Latvija, diplomātisko un militāro attiecību 100 gadi".

Konferencē tika apskatīti dažādi jautājumi: Polijas faktors Latvijas vēsturē no 16. – 20. gadsimtam; sadarbība ar Poliju Latvijas Neatkarības kara laikā; Latvijas un Polijas attiecības starpkaņu periodā; poļu minoritāte Latvijā; abu valstu valstiskās neatkarības zaudēšanas aspekti 1939. – 1940. gadā; latviešu un poļu sadarbība trimdā no 1945. līdz 1990. gadam, kā arī citi saistīti jautājumi. Sarīkojumu organizēja Latvijas vēstniecība Polijā un Varšavā esošais Lazenku Karaliskais muzejs sadarbībā ar Latvijas Universitātes (LU) profesoru, Dr. hist. Ēriku Jēkabsonu. Atklāšanā apsveikuma vārdus klātesošajiem teica muzeja direktors Zbignjevs Vavers (*Zbigniew Wawer*) un Latvijas vēstnieks Polijā Edgars Bondars.

Prezentē Latvijas mērķus klimata pārmaiņu ierobežošanai

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) valsts sekretāra vietniece Alda Ozola 15. janvārī Berlīnē prezentēja Latvijas stratēģiju klimata mērķu sasniegšanai un to paaugstināšanai, kā arī runāja par vides un, jo īpaši, kūdras purvu aizsardzības aspektiem. Latvija kopumā izpilda un pārsniedz 2020. gadam izvirzītos klimata mērķus un ir pievienojusies tām ES dalībvalstīm, kas iestājas par vēl ambiciozāku klimata mērķu sasniegšanu, t. sk. samazinot CO₂ izmešu apjomu par 55% līdz 2030. gadam. ES šobrīd izvirzījusi 40% samazinājumu mērķiem laika posmam. Tāpat Latvija pievienojusies ES mērķim līdz 2050. gadam kļūt par vienu no pirmajiem reģioniem, kas sasniegs siltumnīcefekta gāzu emisiju neto nulles līmeni jeb klimatneitralitāti.

Piedzīvots siltākais janvāris un ziema

Turpmākajās nedēļās Latvijā galvenokārt gaidāmi agram pavasarim raksturīgi laikapstākļi, tādēļ gan janvāris, gan ziema kopumā kļūs par siltāko novērojumu vēsturē, liecina jaunākās sinoptiķu prognozes. Iepriekš prognozēs bija redzama varbūtība,

ka janvāra nogalē iestāsies vismaz vairākas dienas garš sala periods, bet atbilstoši jaunākajiem datiem noturīga sala iespējama tuvākajā laikā ir niecīga. Nākamajās nedēļās gaisa temperatūra pārsvarā saglabāsies virs nulles, dažbrīd iespējami pat +10 grādi un siltuma rekordi. Zem nulles termometra stabiņš noslīdēs tikai īslaicīgi, arī sniegs būs reta un īslaicīga parādība.

Pedvālē atklās mākslinieku rezidenci

Aprīlī durvis vērš starptautiskā rezidence "Pedvāle", kur plāno ierasties pirmie mākslinieki no Japānas, Nīderlandes, Somijas un citām valstīm. Rezidences mājvieta būs Firksu-Pedvāles muižas kungu māja, kas tikko piedzīvojuši pārbūves un restaurācijas būvdarbus.

Tas ir izlolots mākslinieka un Pedvāles Brīvdabas mākslas muzeja izveidotāja Ojāra Feldberga sapnis. "Pāreja" – tāds ir nosaukums izmēlošam bukletam, kas vēsta par Firksu-Pedvāles muižas kungu mājas pārbūvi, restaurāciju un mērķi izveidot starptautisku mākslinieku rezidenci.

Arheologu atklājumi Engures apkaimē

Arheologu pētījumi Engures apkaimē apliecina, ka minētā vieta Kurzemes un Zemgales hercogistes laikos 17. – 18. gadsimtā bijusi nozīmīgs ražošanas centrs – agrāk bija zināms, ka Engurē pastāvējusi hercogistes dzelzs manufaktūra, taču tagad konstatētas arī vismaz 1000 kokogļu ieguves vietas. Metālu kausēja Engurē, bet ogles procesa nodrošināšanai dedzināja apkaimes mežos.

Izrakumi ogļu dedzināšanas uzkalniņu vietā Apšuciemā // Foto: Elīna Guščika

Aizvadītajā gadā veiktie apsekojumi gan dabā, gan izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras virsmas reljefa aerolāzerskenēšanas jeb LIDAR kartes, senos kokogļu ieguves uzkalniņus ļāvuši saņemt 20 km joslā no Apšuciemā līdz Bērzcīmam. Izmantojot LIDAR kartes, identificēti ap 1000 šādu uzkalniņu.

Imanta Ziedoņa fonds "Viegli" izdod mūzikas albumu

Imanta Ziedoņa fonds *Viegli* izdevīs mūzikas albumu "Visu gaisu". Albumā apkopotas 10 pazīstamas latviešu komponistu

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

ZVIEDRIJA. 16. janvārī Latvijas vēstniecības Zviedrijā telpās notika Latviešu Senioru biedrības Zviedrijā sadarbībā ar vēstniecību rīkotais Mārtiņam Zivertam veltīts vakars. Uzzinājot sanākušos, vēstnieks Marģers Krams aicināja šo vakaru pavadīt atmiņās par Mārtiņa Ziverta dzīvi un daiļradi Latvijā un īpaši Zviedrijā, kurā pagāja teju puse viņa mūža. Ilgās un mīlestībā pret Latviju un teātra mākslu šajā zemē tapušie darbi ir neatņemama un spilgta Latvijas literārā mantojuma daļa, kurās izgaismošanā neatņemams nopelns ir vakara viesim Latvijas ZA akadēmiķim, literatūras un teātra zinātniekam Viktoram Hausmanim. Viktors Hausmanis daudz pētījis un rakstījis par latviešu trimdas dramaturgiem. Ar Mārtiņu Zivertu, kura draugu un paziņu pulkā iekļūt nav bijis viegli, Viktoram Hausmanim bija izveidojies ļoti ciešs kontakts.

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums reģionālā braucienā janvārī apmeklēja Albertas provinci. Edmontonas militārajā bazē (Stīla barakas) pēc Kanadas Bruņoto spēku ielūguma, kopā ar dzīvesbiedri Ināru piedalījās Kanadas Armijas 3. divīzijas karavīru pavadīšanas ceremonijā uz dienesta vietu NATO kaujas grupā Latvijā. Vēstnieks Eichenbaums uzrunāja karavīrus un to ģimenes, kā arī kopā ar dzīvesbiedri Ināru novēlēja veiksmīgu dienestu, katram karavīram uzdāvinot Latvijas karoga krāsas lentīti kā Latvijas-Kanadas draudzības simbolu. Vēstnieks uzrunā augstu novērtēja Kanadas solidaritātes misiju un aicināja turpināt iestāties par kopējām vērtībām, kā arī par uz likumiem balstītu starptautisko kārtību. Vēstnieks izteica prieku par iespēju jau otro reizi uzrunāt karavīrus Edmontonā, kas 2017. gada vasarā bija pirmie, kas devās uz Latviju un pateicās Kanadas karavīriem par dienestu.

SPĀNIJA. Vēstniece Argita Daudze apmeklēja Ramona Menendesas Pīdala fondu (*Fundación Ramón Menéndez Pidal*), lai tiktos ar tā prezidentu Hesūs Antonio Sidu Martinezu (*Jesús Antonio Cid Martínez*) un fonda darbiniecēm, lai pārrunātu sadarbības iespējas filoloģijas un literatūras zinātnēs. Ramons Menendess Pīdals (1869–1968) bija spāņu filologs, valodas vēstures un folkloras pētnieks, kurš īpaši izceļas ar saviem pētījumiem par spāņu viduslaiku varoņeposu *Cantar del Mio Cid* jeb *Dziesmu par Sidu*. Ramona Menendesas Pīdala fonds atrodas mājā, kurā zinātnieks iegādājās 1926. gadā un kurā dzīvoja un strādāja līdz mūža beigām. Vēsturiskajā ēkā notiek aktīvs darbs pie R. M. Pīdala literātūrzinātniskā mantojuma apkopošanas, izdošanas un digitalizēšanas.

KRIEVIJA. Latvijas Republikas vēstnieks Krievijas Federācijā Māris Riekstiņš tikās ar Latvijas Republikas Valsts Ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes un Latvijas Republikas Valsts robežsardzes pārstāvjiem, kurās laikā tika pārrunātas aktualitātes robežsardzes un muitas sadarbības jomā. Vēstnieks informēja par aktualitātēm Latvijas – Krievijas attiecībās, kā arī par jautājumiem attiecībā uz Latvijas-Krievijas starpvaldību komisijas darbu, īpaši uzsverot nepieciešamību nodrošināt abu valstu robežsardzes un muitas dienestu sadarbību, lai likvidētu robežšķērsošanas laikā esošās problēmas un mazinātu rindas uz robežām. •16. janvārī Pleskavā darbu uzsāka vīzu centrs, kurā tiek pieņemti vīzu pieteikumi iecelšanai Latvijā. Vīzu centru atklāja konsulāta vadītāja Evija Dumpe un *Pony Express* vīzu servisa departamenta direktore Jeļena Ļebedeva. Vīzu centrs atrodas *Pony Express* Pleskavas filiālē, adrese: Komunālņaja iela 15b (pirmais stāvs).

dziesmu aranžijas, radītas par godu brīvdabas koncertam "Kartupeļu ziedonis", kas izskanēja 2019. gada jūlijā līdzās kultūralo kartupeļu laukam Kuldīgā.

Siguldā uzstāsies britu mūziķis Džeimss Arturs

Ar koncertu Siguldā pilsdrūpās 26. augustā Latvijā atgriezīsies romantiskais britu dziesminieks Džeimss Arturs. Latvijā mūziķis uzstāsies ar pavisam jaunu koncertprogrammu, informē koncertorganizatori. **Džeimss Arturs // Foto: LETA**

Iepriekšējo Džeimsa Artura uzstāšanos Lucavsalā 2018. gada maijā apmeklēja aptuveni 30 000 skatītāju. Ar dziesmu sacerēšanu Džeimss esot nodarbojies jau no pusaudža gadiem, bet pirmo apzīmējumu jaunietis ieguva ar hitu *Impossible*, 2012. gadā uzvarot 9. britu *X Factor* sezonā. Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Kad Jeruzalemē tika plānots vērienīgs pasākums – Piektais pasaules holokausta forums, atzīmējot 75 gadus kopš Aušvicas nāves noņemšanas atbrīvošanas 1945. gada 25. janvārī (kas globāli atzīta kā holokausta upu piemiņas diena), Jeruzalemes memoriālais institūts *Yad vashem* kā šī foruma organizators (piedalās 46 valstu līderi) publicēja to personu sarakstu, kam būs ļauts nākt klajā ar uzrunu.

Kā pirmais aicināts uzrunāt foruma dalībniekus Krievijas Federācijas prezidents Vladimirs Putins, tad nāk Francijas prezidents Emanuels Makrons, Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmaiers.

Bet Polijas prezidents Andžejs Duda šai sarakstā nebija iekļauts kā persona, kam ir tiesības ņemt vārdu.

Uzzinājās, ka viņam tur neļaus runāt, Andžejs Duda paziņoja, ka

uz forumu nedosies. Jo pēc tam, kad, aplausu pavadīts, savu uzrunu teiks Putins, Duda nevarēs publiski atspēkot Krievijas “nacionālā līdera” melīgos, demagoģiskos apgalvojumus par to, kas izraisījis Otro pasaules karu.

Kā zināms, Putins ir burtiski apsēsts, mēģinot novelt Otrā pasaules kara izraisīšanas vainu no Molotova-Ribentropa (Staļina-Hitlera) pakta, kuŗa rezultātā tika saposīta Polija un okupētas Baltijas valstis.

Putinā un krievu imperistos visumā ir iezīdies, var teikt, ģenētisks naids pret Poliju: viņiem kremt tas, ka 1612. gadā poļu karapulki bija ieņēmuši Maskavu, ka 1920. gadā notika “brīnums pie Vislas”, kad nule atdzimušās Polijas karaspēks apturēja sarkanarmijas divīzijas, kuŗas jau bija gatavas drāzties uz Varšavu un tālāk uz Berlīni.

Vladimirs Vladimirovičs, gatavojoties svinēt Lielo Uzvaru 9. maijā, tagad mēģina iztēlot starpkaŗu Poliju kā Hitlera sabiedroto, bet arī, nosaucot tā laika Polijas sūtni Berlīnē par “antisemitisku cūku”, izspēlēt “ebrēju karti”, zākājot poļus kā žīdu nīdējus.

Tā kā Polijas prezidentu Andžeju Dudu, kam *Yad vashem* aizbāz muti, var saprast.

Šai sakarā Telavivas laikraksta *Haaretz* 17. janvāra numurā žurnālists Ofers Aderets nācis klajā ar rakstu: “Izraēla kapitulējusi Putina Otrā pasaules kara revizionisma priekšā.”

Raksta autors mūs iepazīstina ar personu, kas stāv aiz visa šī skandala: izrādās, ka šā gada vērienīgo globāla mēroga forumu Jeruzalemē “no saviem līdzekļiem” finansējis Maskavā mītošais 66 g. v. oligarhs (pēc Vikipēdijas – arī filantrops un mecenāts) Vja-

Putins, Duda, vēsture VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

česlavs Moše Kantors, kuŗš, izmantojot naudu (pēc *Forbes* viņš ir 3,7 miljardus dolāru “vērts”) un prasmi uzturēt sakarus, bija uzkalpojies līdz Eiropas ebrēju kongresa priekšsēža postenim. Viņu uzskata par “Putina cilvēku”, viņš izdara spiedienu uz *Yad vashem* – un mums nu viss skaidrs.

Noslēgumā gribas atgādināt šo to no vēstures.

1945. gada 25. janvārī Aušvicas noņemnes teritorija gandrīz nebija ko atbrīvot: padomju kaŗavīri tur atrada tikai pāris desmitus novārgušu bērnu, kas tika aizmirsti kādā barakā. Noņemnes apsardze, “bēgot no krieviem”, laidās lapās, raujot sev līdz dzīvi palikušos ieslodzītos, dzenot tos “nāves maršā”, kuŗa gaitā daudzi gāja bojā.

Padomju kaŗavīriem nebija ko glābt: Aušvicas gāzes kamerās dažu gadu laikā jau bija nogalināti

vismaz miljons ebrēju no Polijas, Vakarēiropas, Ungārijas, Grieķijas...

Kāpēc Aušvicas, Maidanekas, Sobiboras un citas nāves noņemnes tika ierīkotas tieši poļu zemēs? Atbildi sniedz Timotijs Snaiders savā grāmatā *Bloodlands* (Asinszemes), kas tulkota latviski: poļu zemēs vairs nebija valsts, bija tikai Lielvācijas vara, “bezvalsts telpa”, kur Himlers varēja “īstenot ebrēju jautājuma atrisinājumu” netraucēti.

Un pašās beigās, piedodiet, “rozīnīte”: 1939. gada 28. septembrī, pēc PSRS-Vācijas draudzības (!) līguma parakstīšanas, Staļins sarunā ar Ribentropu teica: “Ja, pretēji cerētajam, Vācija nonāks grūtā stāvoklī, tā var būt pārliecināta, ka padomju tauta nāks Vācijai palīgā – un neļaus Vācijai tikt nožņaugtai.”

Ne pielikt, ne atņemt.

KĀRLIS
STREIPS

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits šonedēļ ir Šveicē. Pirmdien viņš viesojās Eiropas kodolpētījumu organizācijā CERN, kas atrodas Ženēvā (tas ir saīsinājums jēdzienam Eiropas kodolpētījumu konsilijs franču valodā). Organizācija dibināta 1954. gadā, un tajā ir 23 dalībvalstis, sešas asociētās valstis un vēl divas, ar kuŗām patlaban notiek sarunas par asociētās valsts statusu. Patlaban mūsu valsts nav šajā sarakstā, taču Latvija cer par asociētu valsti kļūt nākamgad, 2021. gadā. Visticamāk, tas bija viens no prezidenta galvenajiem mērķiem, tiekoties ar organizācijas pārstāvjiem. Latvijā 1961. gadā atklāts Salaspils kodolreaktors, kuŗa zinātnieki veica radiācijas pētījumus par enerģijas pārvēršanos, jonu kristalliem, gamma stariem, starojuma dozimetriem, beta spektrogrāfiem un citiem procesiem, kuŗi man, lai arī analītiskā ķīmiķa dēlam, ir tumšākā no tumšākajām bildēm. Esmu ābols, kuŗš šajā ziņā krita tālu, tālu no koka. Taču PSRS okupācijas laikā Salaspils reaktora ļaudis sadarbojās ar pētnieciskām iestādēm gan Padomju Savienībā, gan arī citur. Okupētās Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikas institūtā darbojās praktiķi no Irākas, Ziemeļkorejas un Lībijas, savukārt atsevišķi kodolfiziķi no Latvijas pavadīja laiku Irākā un Lībijā. Salaspils kodolreaktors apturēts 1998. gada jūnijā, jo valsts to priekš vienkārti nevarēja atļauties. Tā pārbūvēšana atbilstoši modernai izpratnei par drošību būtu maksājusi apmēram 20 miljonus ASV

dolāru. Kodoldegviela no Salaspils tika izvesta uz Krieviju, lai gan apmēram 1200 kubikmetru radioaktīvo atkritumu joprojām atrodas turpat uz vietas un zem stingras apsardzes. Taču zinātnisks darbs sakarā ar kodolenerģiju saistītiem jautājumiem arī mūsu valstī turpinās. Jau tagad ir starpdisciplināra darba grupa sadarbībai ar CERN organizāciju. Tajā pārstāvētas vairākas universitātes, institūti, ražotāji un nozaru asociācijas. Galvenais mērķis ir veidot jaunus kontaktus, kas, iespējams, nākotnē varētu nozīmēt kopprojektus un arīdzan kopfinansējumu.

No Ženēvas Valsts prezidents devās uz Davosu, kur otrdien, 21. janvārī, sākās 50. Pasaules Ekonomiskā foruma konference. Starp citu, Levita kungs bija viens no trim galvenajiem runātājiem diskusijā par Centrālās un Austrumeiropas ekonomisko attīstību. Forumā laikā viņš arī piedalījās vairākās apaļā galda diskusijās par Eiropas Savienības nākotni un ilgtspēju. Tāpat prezidentam bija vairākas divpusējas tikšanās ar citiem Davosas *grandiem*. Mūsdienā Pasaules ekonomiskais forums dibināts 1971. gadā kā Eiropas menedžmenta forums. Tā dibinātājs ir biznesa profesors Ženēvas universitātē Klaus Švābs, un šogad, 50. pasākumā, viņš joprojām ir možs un aktīvs. Uz pirmo forumu viņš uzaicināja 444 Rietumeiropas uzņēmumu pārstāvjus, un galvenais mērķis bija palīdzēt tiem labāk saprast amerikāņu biznesa un menedžmenta principus. Taču drīz vien notikumi

pasaulē piespieda Švāba kungu paplašināt fokusu, un jau 1974. gadā blakus biznesmeņiem forumā grozījās pirmie politiķi. Par Pasaules ekonomisko forumu organizācija pārtapa 1987. gadā. Jau nākamajā gadā Davosā tikās Grieķijas un Turcijas pārstāvji, lai parakstītu Davosas deklarāciju un tādējādi novērstot kaŗu starp abām pusēm. 1989. gadā Ziemeļkoreja un Dienvidkoreja Davosā sarīkoja pirmo tikšanos valdības ministru līmenī. Tajā pašā gadā tur tikās Austrumvācijas premjerministrs Hanss Modrovs un Rietumvācijas kanclers Helmūts Kols, lai apspriestu Vācijas apvienošanu. Tiesa, 1989. gada janvārī Berlīnes mūris nebija vēl pat sācis krist, taču acīmredzot abas puses jau tad bija gatavas sākt, tā teikt, viena otru apostīt. 1992. gadā pirmoreiz publiski un kopā parādījās Dienvidāfrikas prezidents Frederiks Deklērks un cilvēktiesību leģenda Nelsons Mandela. Un pērn Davosā pirmoreiz septiņu gadu laikā aci pret aci tikās Grieķijas premjers Aleksis Ciprass un Maķedonijas premjers Zorans Zaevs. Tapa nolemts, ka Maķedonija atteiksies no Aleksandra Lielā vārda lietošanas attiecībā uz valsts galveno lidostu. Visos minētajos gadījumos saruna Davosā ar laiku noveda pie kaut kā plašāka. Vācija nūdien apvienojās. Dienvidāfrikā nūdien beidzās baisā apartheida sistēma. Un Maķedonija sevi pārdēvēja par Ziemeļu Maķedoniju un tādējādi atrisināja ilgstošo strīdu ar kaimiņvalsti, lai varētu uzsākt sarunas par iestāšanos Eiropas Savienībā.

Dalība Davosas forumā notiek tikai un vienīgi uz ielūguma pamata. Galvenokārt tie ir pasaules bagātākie uzņēmumi, kuŗi īstenībā ir apvienojušies ar mērķi uzlabot pasauli. Politiķi, aktieri un citi ļaudis tiek aicināti tāpēc, ka foruma organizētāji uzskata, ka viņiem varētu būt sakāms kaut kas tāds, kas arī citiem būtu interesants un svarīgs. Tā, piemēram, šogad forumā bija diskusija par klimata maiņu, kuŗa piedalījās zviedru pusaudze Grēta Tunberga, kuŗa pāris gadu laikā ir kļuvusi par globāli slavenu meiteni. Forumā Grēta sūri pasmīnēja un atzina, jā, par uzmanības trūkumu viņa nav varējusi sūdzēties. Drošības līmenis Davosā ir visaugstākajā līmenī, jo tur arī, piemēram, šogad piedalījās ASV prezidents Donalds Tramps, Vācijas kanclere Angela

Merkele, Lielbritānijas princis Viljams un citi *grandi*.

Nav tā, ka no Latvijas katru gadu kāds tiktu aicināts uz Davosu. Pērn janvārī, piemēram, politiķi jaunievēlētājā Saeimā joprojām kašķējās par koalīcijas veidošanas jautājumiem, līdz ar to premjers Māris Kučinskis bija tā dēvētā “klibā pile.” Ari valsts prezidenta Raimonda Vējoņa termiņš tuvojās beigām. Toties iepriekšējā – 2018. – gadā, Davosas forumā piedalījās i premjers Kučinskis, i tālaika finanču ministre Dana Reizniece-Ozola. Kādreizējā Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga uz Davosu tika un joprojām tiek aicināta regulāri, jo ārpus prezidentes karjēras, protams, viņa ir globāli pazīstama psiholoģe un folkloras eksperte. Šis ielūgums uz Pasaules ekonomisko forumu ir gods valstij.

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
 marketing@leta.lv
 +371 – 672 225 09
 www.leta.lv

LETA
 nacionālā informācijas aģentūra

Kā Latvijā ievēro cilvēktiesības?

Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs Nils Muižnieks intervijā Ligitai Kovtunai

2016. gadā tapa Eiropas Padomes ziņojums par cilvēktiesību ievērošanu Latvijā, kurā bija daudz iebildumu – par to, ka Latvija nepieņem Stambulas konvenciju, ka joprojām ir problēmas ar seksuālo minoritāšu tiesībām, par bērniem – nepilsoņiem u. c. Vai no tā, ko arī jūs rekomendējat izdarīt, lai situāciju vērstu labāku, ir daudz izpildīts?

Vispirms par bērnu – nepilsoņu jautājumu – biju to “cilājis” gadus divdesmit, beidzot tas ir atrisināts, ir pieņemts attiecīgs Saeimas lēmums. (Jaundzimušajiem no 2020. gada 1. janvāra vairs netiks piešķirts nepilsoņa statuss, paredz Saeimā 17. oktobrī galīgajā lasījumā atbalstītais likumprojekts. – Red.).

Par dzimumu līdztiesību problēma joprojām ir aktuāla. Kāpēc Latvijas cilvēkus “baida” Stambulas konvencija? Tajā tiešām nav nekādu “zemūdens akmeņu”, un Latvija ar savu neparakstīšanu raida signālu, ka nav gatava atzīt un risināt jautājumus, kas attiecas, piemēram, uz vardarbību ģimenē. Stambulas konvencijas ratificēšana īstenībā ir labas gribas paraugs, to var arī neratificēt, bet – valstī šiem jautājumiem jābūt sakārtotiem, proti, jābūt attiecīgi skolotai policijai, precīzai likumdošanai, kas stingri aizsargā upuri no varmākas, jābūt krīzes centriem, it īpaši sievietēm, utt.

Un tomēr – gribas domāt, ka ir kāds būtisks iemesls pretestībai Stambulas konvenciju ratificēt, ja jau pat Romas katoļu baznīcas arhiebīskaps Zbignevs Stankevičs ir noraidošs... Vai tiešām Latvijā sievietēm tik ļoti dara pāri, vai ir kādi pētījumi?

Ir statistika, ko sagatavo Eiropas Cilvēktiesību aģentūra, kas savukārt veic aptaujas visā Eiropā. Latvijā, salīdzinot ar citām valstīm, tiešām pārdarījumu gadījumus ir pietiekami daudz. Un ir vēl kāda

Foto: Līgita Kovtuna

nianse – vai valstī tiek atpazīta psiholoģiskā vardarbība, vai šādiem gadījumiem ir pietiekami labi sagatavoti speciālisti? Tāpēc palieku pie sava uzskata – tad, kad nebūs iemeslu pievienoties Stambulas konvencijai, tad arī nebūs vajadzības to parakstīt. Pagaidām iemesli tomēr vēl ir.

Latvijas tiesībsargs Juris Jansons ir vērsies Satversmes tiesā par garantēto minimālo ienākumu līmeņa neatbilstību Satversmei. Vai atbalstāt kolēģu?

Interesanti, ka arī sociālekonomiskās tiesības Latvijā mēģina

risināt tiesas ceļā! Šī tendence Eiropā sāka izplatīties tieši krīzes laikā, un Latvijas tiesībsargs ir šis iniciatīvas priekšgalā. Juris Jansons tiešām ir paveicis daudz, arī tai ziņā, ka viņš dara lielu informācijas darbu. Pārāk ilgi sociālekonomiskās tiesības bijušas atstātas novārtā. Visu cieņu darbam, ko Latvijā dara tiesībsargs!

Kuŗi, jūsuprāt, ir tie lielākie pārkāpumi cilvēktiesību jomā Latvijā, kas prasa neatliekamu risinājumu?

Tie ir divi, pirmām kārtām negatīvā ziņā “izceļamies” migrā-

Nils Muižnieks: “Nav tādas starptautiskas konvencijas, kas varētu uzspiest pieņemt migrantus. Bet – ikkatrai ES dalībvalstij ir pienākums izskatīt ikkatru patvēruma prasību un izspriest, vai tai ir pamatojums. Ja nav, tad patvēruma prasītājs ir jāatgriež savā dzimtajā zemē. Nav cilvēktiesību pārkāpums, ja migrantu nepieņem, bet pārkāpums ir neizskatīt prasību pēc patvēruma, un saistības šai jomā Latvijai ir jāpilda.”

cijas jautājumu jomā, proti, attiecībā uz iedzīvotāju attieksmi. To gan var saprast, jo tomēr Latvijā esam traumēti no padomju laika migrācijas, bet esam arī starp retām valstīm, kas uzskata, ka nevajag palīdzēt bēgļiem. Ir indekss, kas vērtē dalībvalstu iedzīvotāju attieksmi šai ziņā, un Latvija diemžēl jau gadus desmit ir tā apakšgalā...

Vai, piemēram, igauņi ir draudzīgāki?

Jā, mēs esam pašā apakšgalā. Otrais no diviem minētajiem – geju, lesbiešu un transseksuālu tiesības. Vairāk nekā pusē no ES valstīm ir juridiski atzītas partnerattiecības, Latvija – atkal pēdējā vietā.

Kuŗās jomās “izskatāties” labāk?

Attiecībā uz demokrātijas progresu un tiesu varas respektēšanu. Latvijā arī nenotiek tas, kas citās Austrumeiropas zemēs – sabiedrisko mediju pakļaušana valsts pārraudzībai. Ir gan cita lieta – mūsu mediji tiek vāji financēti, spiesti cīnīties kā lauvas par savu neatkarību. Arī attiecībā uz likumdošanas praksi par nevalsts organizāciju līdzdalības iespējamību, caurskatā-

mību u. c. svarīgām pazīmēm “izskatāties” labi.

Un tomēr, atgriežoties pie migrantu pieņemšanas/nepieņemšanas problēmas – jūs teicāt, “esam traumēti no padomju laikiem.” Es teiktu – mums Latvijā ir rūgta pieredze un tālejoši secinājumi attiecībā uz to, kā neļālu migrantu masa var ietekmēt politiskos procesus valstī, tostarp, trauslo demokrātijas progresu. Jā, arī trimdas tautieši mēdz pārņemst, sakot, ka “mēs taču arī bijām bēgļi, ko, piemēram, lielā Amerika viesmīgi uzņēma”...

Nav tādas starptautiskas konvencijas, kas varētu uzspiest pieņemt migrantus. Bet – ikkatrai ES dalībvalstij ir pienākums izskatīt ikkatru patvēruma prasību un izspriest, vai tai ir pamatojums. Ja nav, tad patvēruma prasītājs ir jāatgriež savā dzimtajā zemē. Nav cilvēktiesību pārkāpums, ja migrantu nepieņem, bet pārkāpums ir neizskatīt prasību pēc patvēruma, un saistības šai jomā Latvijai ir jāpilda.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kulturas ministrija

BRIGITA ZUTERE

Jauna grāmata par Latvijas vēsturi

Ar Latvijas Universitātes fonda gādību ceļu pie lasītājiem sākusi grāmata par latviešu kaŗavīru Timermani (1909-1945), ko sarakstījuši Latvijas Universitātes (LU) vēsturnieki, – “Latviešu kaŗavīra stāsts: Roberts Dāvids Timermanis (1909-1945)”, saistoša ikvienam, kam interesē 20. gadsimta pirmās puses Latvijas militārā vēsture un nacionālās pretošanās kustības vēsture. Grāmatā aprakstītais ir apliecinājums, ka sarežģītie vēstures lieloči visspilgtāk atspoguļojas tieši cilvēku likteņos un dzīvesstāstos.

Stāsta galvenais varonis ir LU fonda mecenāta, Austrālijas latvieša **Eigita Dāvja Timermaņa (Gogas) tēvs**. Šis stāsts ir kā piemiņklis Gogas tēvam un daudziem citiem cīnītājiem: “Viņu upurēšanos tautas brīvības vārdā nav iespējams atmaksāt, vienīgi varam uzturēt viņu piemiņu dzīvu.” Eigita D. Timermanis (1935) lielāko dzīves daļu pavadījis svešātnē. Tautietis dalās savās bērības atmiņās, kas vēl pavadītas Latvijā:

“Tētis bija cīnītājs. Kaŗa beigas nebija beigas tēta kaŗam par savu Latviju. Viņš bija devis zvērestu Latvijai un par to bija gatavs nolikt galvu – kā daudzi citi, kas uzņēmās leģionāru un vēlāk nacionālo partizānu gaitas.”

Grāmatas autori ir LU Vēstures un filozofijas fakultātes (VFF) vēsturnieki – mūsu lasītājiem jau labi pazīstamais prof. **Dr.hist. Ēriks Jēkabsons** un LU VFF vēstures doktorants **Mg.hist. Reinis Ratnieks**. “Skatoties caur viena cilvē-

ka un viņa līdzcilvēku dzīves prizmu cīņā pret padomju okupāciju, parādījās īpašības, kas vieno visus Latvijas nacionālos partizānus – mērķtiecīgums, cīņas gars, dzimtenes mīlestība, ko Roberts Timermanis parādīja līdz savai mūža pēdējai dienai. Partizāni bija saules stari Latvijai šai tumšajā un ļoti grūtajā laikā,” saka Reinis Ratnieks.

Četrās nodaļās lasītājam būs iespēja iepazīt stāsta galveno varoni, LU absolventu Robertu Dāvidu Timermani, viņa gaitas Otrā pasaules kaŗa laikā, darbību nacionālo partizānu kustībā 1945. gadā, kā arī uzzināt vairāk par nacionālo bruņoto pretestību padomju okupācijai Latvijā 1944. – 1957. gadā. Grāmatas izdošanu LU Akadēmiskajā apgādā financēja mecenāts Eigits D. Timermanis.

Grāmatas atvēršanas sarīkojumā Latvijas Kaŗa mūzeja direktore **Aija Fleija** dalījās priekā, ka mūzeja sienās Austrālijas latviešu – Eigita D. Timermaņa un Jāņa R. Vējiņa (1926-2012) – vārdi ir izskanējuši bieži. Aktīvie un nesav-

tīgie tautieši atbalstījuši grāmatu izdošanu, tādējādi apliecinot, ka ir patiesi patrioti. Caur notikumu līdzdalībnieku stāstiem ir pavēries jauns ceļš uz Latvijas vēstures sapratni. Grāmata nav paredzēta tirdzniecībai, bet ir pieejama LU bibliotēkās vai par ziedojumu – LU fonda birojā Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 49-24 (2. ieeja, 3. stāvs). www.fonds.lv

UZZINAI

Eigita Dāvja Timermaņa sadarbība ar Latvijas Universitātes (LU) fondu aizsākās 2009. gadā ar atbalstu LU fonda stipendijai “Ceļmaize” un grāmatu dāvinājumiem Latvijas Universitātei. 2011. gadā notika pirmās sarunas par Timermaņa kunga vēlmi atbalstīt LU centīgākos un mērķtiecīgākos studentus, kas studē doktorantūras studiju programmās. Tiekoties pie toreizējā rektora prof. M. Auziņa, vienotāties, ka atbalsts tiks novirzīts tieši sociālo zinātņu studentiem, kas veic praktiskos pētījumus. Un tā 2012. gada nogalē

LU fonds dāvinājumā no Eigita Dāvja Timermaņa saņēma trīs zemes īpašumus, no kuŗu nestajiem augļiem tiek sniegts atbalsts izciliem studentiem, kas veic tautsaimniecībai nozīmīgus pētījumus. Līdz šim Timmermaņa stipendijas saņēma trīs zemes īpašumus, no kuŗu nestajiem augļiem tiek sniegts atbalsts izciliem studentiem, kas veic tautsaimniecībai nozīmīgus pētījumus. Līdz šim Timermaņa stipendijas ir saņēmušas trīs doktorantes no LU Biznesa, vadības un Ekonomikas fakultātes.

2018. gadā pēc LU fonda aicinājuma Eigits Dāvis Timermanis piekrita novirzīt 3500 eiro LU Absolventu takas izveidei LU Botāniskajā dārzā. Šis ziedojums veltīts viņa tēva kā LU absolventa piemiņai.

Eigita Dāvja Timermaņa tēvs Roberts Dāvids Timermanis bija LU absolvents. 1932. gadā R. D. Timermanis iesāka studijas LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, kuŗu pabeidza 1937. gadā.

JURIS LORENCS

Frontes līnija atrodas viedtālrunī

Aizvadītā gada decembrī man bija iespēja atkal paviesoties Ukrainā, pašam savām acīm ieraudzīt nesēnā kara postījumus Doņeckas apgabala pilsētās Slavjanskā, Družkivkā un Mariupolē. Tikties ar cilvēkiem, kuri paši personīgi piedzīvojuši karu – gan “parasto”, klasisko, gan uzbrukumus valsts informācijas telpai. 2014. gada pavasarī un vasarā šo teritoriju uz laiku fiziski bija okupējuši teroristi. Vietējā politiskajā leksikā pastāv stingrs nodalījums starp separātistiem un teroristiem. Pirmie ir tie, kuri vienkārši vēlas atdalīties no Ukrainas vai pat pievienoties Krievijai. Par teroristu separātists pārtopot brīdī, kad ņemot rokā ieroci.

bija tā, ka viņš neparādīja tautai karu. To karu, ko tiku piedzīvojis es. Šaušalīgos skatus ar liķiem, ievainotajiem un sagrautajām ēkām. Cilvēki sēdēja elegantās kafējnīcās Ļvivā un Kijevā, bet šeit ritēja karš. Līdz Kijevai no šejienes ir 700, bet līdz Ļvivai – veseli 1000 kilometri. Savukārt vietējie pakāpeniski pierada pie dzīves nāves ēnā.”

Družkivka ir neievērojama Doņeckas apgabala pilsētiņa. Patiesībā Ukrainā tādu ir simtiem – paputējušas rūpnīcas, vienmuļā padomju laiku apbūve, pelēki kioski, izdrupušas ielas. Tāpēc notikumi, kas šeit risinājās 2014. gada vasarā, jo uzskatāmāk parāda okupācijas un terora ikdienību. Izrādās, arī

bija narkomāni, prostitūtas, alkoholiķi, bezpajumtnieki – cilvēki, kuri uzkrītoši dūrās acīs. Tad kārtā pienāca Ukrainas patriotiem, “svēšām” baznīcām (piemēram, baptīstiem, adventīstiem, katoļiem), patiesībā visiem, kuri atšķīrās no “vidusmēra”. Tika dibināti īpaši “tautas tribunāli” jeb “troikas”, atjaunots nāvessods. Vardarbība, marodierisms un laupīšanas kļuva par ikdienu. “Ideoloģiski neuzticami” cilvēki tika padzīti no mājām, iedzīve izzagta un izvazāta, viņu vietā ievācās separātistu ģimenes. Kad Ukrainas valstij lojālajiem spēkiem 5. jūlijā izdevās atbrīvot daļu Donbasa teritorijas, to skaitā arī Družkivku, atklātībā parādījās ziņas par noziegumiem,

Sagrautā Mariupoles policijas ēka

Donbasa ainava

Bruņotā konflikta laikā te nav bijušas frontes līnijas klasiskā izpratnē. Vietējie stāsta un rāda – te atradies kontrolpostenis, šeit tranšeja, te ierakums vai blindāža. Man tas viss atgādina chaosu. Tas tad arī ir modernais karš, kurā īsti nevar saprast, kad un no kurienes šaus. Vēl vairāk – bieži nevar saprast, kurš ir ienaidnieks. Donbass – tā ir kalnaina stepe, kurā izkaisītas nelielas pilsētiņas un strādnieku ciemati. Apdzīvotu vietu konglomerāts – bez noteiktiem centriem, bez celtnēm, kur “piesiet aci”. Atšķirībā no Rietumukrainas te ir maz baznīcu. Toties ir ielas, kas stiepjas pat četrdesmit kilometru garumā, milzīgi fabriku korpusi, kūpoši dūmeņi. Ļoti “padomiska” ainava. Vietējie jokojoties saka, ka baznīcu cilvēkiem šeit aizstājot rūpnīca vai šachta.

Lūk, ko par 2014. gada pavasara notikumiem stāsta vietējās administrācijas darbinieks Aleksandrs: “Tolaik vēl strādāju Ukrainas Ārkārtējo notikumu ministrijā Doņeckas pilsētā. Tiku nolikts izvēlēties priekšā – dot zvērestu jaunajai okupācijas varai vai doties prom. Izvēlējos Ukrainu. Atstāju savu dzīvokli ar vienu sporta somu plecā. Vairāk tur neesmu bijis, jo esmu “melnajās sarakstos”. Mana bijusi draudzene tagad strādā okupētās Doņeckas administrācijā. Tā dažu dienu laikā dzīve pilnībā izmainījās. Viena no toreizējā prezidenta Porošenko kļūdām

Sašautais uzraksts Slavjansk šodien kalpo kā atgādinājums par neseno karu

Družkivkai ir sava “stūra māja”. Izskatā parasta divstāvu mūra celtnē, būvēta vēl cara Nikolaja I laikos policijas vajadzībām. Padomju gados tajā iekārtojās čeka, vācu okupācijas laikā – gestapo, pēc kara – atkal čeka. 90. gados šī vieta tika pamesta līdz brīdim, kad par to atcerējās okupācijas režīma iedibinātāji. Tad ēkā sāka saimniekot Doņeckas Tautas republikas Valsts drošības ministrija. Vietējie to esot dēvējuši īsā vārdā – “pagrabi”. Atdzima kameras, atdzīvojās pratināšanas un spīdzināšanas telpas. Jau pirmajās jaunā režīma valdīšanas dienās sākās “tīrīšanas”, atbrīvošanās no “nevēlamiem elementiem”. Pirmie upuri

slepavībām, bez vēsts pazudušiem cilvēkiem. Neiztika pat bez melnā humora. Izrādās, “stūra mājas” saimnieki bija paspējuši tajā iekārtot “Ļeņina istabu”, kaut ko līdzīgu “sarkanajam stūrītim” ar proletariāta vadoņa ģimētnēm, kopotajiem rakstiem, lozungiem, citātiem pie sienām utt. Dīvainākais šajā lietā ir tas, ka šie censoņi visdrīzāk savā mūžā nekad nebija studējuši Ļeņinu!

Tagad abas karojošās puses atdala aptuveni 300 kilometru gara nocietinājumu līnija, kas stiepjas no Luhanskas apgabala ziemeļos līdz Mariupoles pilsētai pie Azovas jūras. Pa vidu – dažus simtus metru plata “neitrālā zona”. Ukrai-

komisijas procentu. Aprītē grozās vien skaidra nauda, gluži kā padomju laikos.

Lielkalibra lādiņa trāpījums. Slavjanska, Ukraina

nas pusē atrodas 40 000 kaņavīru un robežsargu, nedaudz mazāk separātistu kontrolētajās teritorijās. Savstarpējās apšaudes pēdējā laikā esot kļuvušas retākas un vairāk atgādinot militāru rituālu. Tā sakot, “principa pēc”, neliels atgādinājums par sevi. Tomēr arī šajās “rituālajās apšaudēs” katru mēnesi vidēji iet bojā divi trīs ukraiņu kaņavīri. Kā parasti karā, arī Ukrainas konflikta laikā esot pazudis liels skaits ieroču. Neuzskaitīti tie tagad kļūst par valsti, daži nonāk melnajā tirgū vai pat tiek izvesti uz ārzemēm. Gluži kā Latvijā pēc Pasaules kariem, arī Ukrainā bērni šodien atrod nesprāgušus lādiņus, granātas, spēlējās ar tiem un nereti gūst sakropļojumus, pat iet bojā.

Separātistu un viņu Krievijas atbalstītāju okupētajās teritorijās patlaban dzīvojot aptuveni divi miljoni cilvēku. Daudzi devušies bēgļu gaitās uz Ukrainu vai Krieviju, citi atraduši darbu Eiropā, it īpaši pēc bezvīzu režīma nodibināšanas starp Ukrainu un ES. Dažiem kabatā esot trīs pases – Ukrainas, Krievijas un Doņeckas Tautas republikas pase jeb “grāmatiņa ar vistu uz vāka”, kā to nicīgi dēvē Ukrainas pusē. Te nav ne Ukrainas, ne Krievijas mobilo sakaru operātoru, vien vietējais tīkls “Feniks”. Ar ārpasauli cilvēki parasti sazinoties ar “watsup” vai “skype” palīdzību. Apliecinājums tam, ka modernās tehnoloģijas pārvar ne tikai valstu robežas, bet pat frontes līnijas. Te nav īstu banku – ne Ukrainas, ne Krievijas. Pēdējās baidoties no starptautiskām sankcijām. Saprotams, nav arī elektroniskā norēķinu. Toties darbojas īpašas starpnieku firmas, kas piedāvā noņemt naudu no banku kartēm, bet ar ļoti augstu

komisijas procentu. Aprītē grozās vien skaidra nauda, gluži kā padomju laikos.

Tie ukraiņi, kuri pabijuši okupācijas zonā, kā vienu no lielākajām problēmām saskata nevis izpostītās pilsētas, sagrauto ekonomiku un pat ne bruņoto bandu klātbūtni, bet gan Jaunkrievijas propagandas, kā viņi izsakās, ideoloģiski “nozombētos” cilvēkus. Ukraina šodien ir informācijas kara priekšpostenis. Te tiek izmēģināta gan primitīva propaganda, gan pavisam jaunas maldināšanas un dezinformācijas tehnoloģijas. Ik pa brīdīm Krievijas internetā uzpeld “ekspertu” zīmētas kartes, kas rāda nākotnes Ukrainu – nelielu valstiņu Eiropas centrā, pārpalikumu pēc pašreizējās valsts sadalīšanas starp Poliju, Ungāriju, Rumāniju un Krieviju. Joprojām strādā klasiskais propagandas paradokss – jo neticamākas kādas baumas, jo tās ir ticamākas. Darbojas vecais labais triks – viena tante teica, ka... Uzskatāms piemērs – skandalozā ziņa par “krustā sisto puisēnu”. 2014. gada 13. jūlijā Krievijas valsts televīzijas “Pirmajā kanālā” parādīja interviju ar sievieti, kas apgalvoja – viņas klātbūtnē ukraiņu kaņavīri nogalinājuši separātistu kaujinieka sievu un trīs gadus veco dēlu, kuŗu mātes acu priekšā vēl dzīvu esot piesītuši krustā. Vēlākā izmeklēšana pierādīja, ka stāstītais ir meli, izdomājums. Taču, kā saka, vilciens jau bija aizgājis, un vēl šodien Krievijas provincē daži cilvēki tic šim stāstam... Nebijušas informācijas kara iespējas piedāvā sociālie tīkli. Viedtālrunis tagad ir bezmaz vai katram, ieskaitot ierakumos sēdošos kaņavīrus. Kā liecina Ukrainas kara pieredze, frontes līnija tagad atrodas tieši blakus – tālrunī. Darbā tiek laisti viltus paziņu profili, izdomātas, neistas meitenes, kuŗas it kā meklē iepazīšanos. Automātiski izsūtītas īsziņas ar aicinājumiem dezertēt, ar mērķi sēt paniku kaņavīru vidū. Uz šī fona aizvien ticamāki kļūst apgalvojumi, ka aizvadītajās ASV prezidenta vēlēšanās, iespējams, tomēr ir notikusi mērķtiecīga iejaukšanās no ārpuses. Diemžēl nākas atzīt – mēs dzīvojam ne tikai informācijas, bet arī pēcpatiesības laikmetā.

BRAZĪĻI AR LATVIJU SIRDĪ

MĀRA LIBEKA

(Turpināts no Nr. 2)

Mums – pelēkie zirņi, brazīļiem – melnās pupiņas. Fežuada (*fejuada*) jeb melno pupiņu sautējums ar cūkgaļu, kuŗu parasti gatavo augstspiediena katlā, nāk no Portugāles. Kad portugāļi iekaroja Brazīliju, viņi ierīkoja kafijas plantācijas un atveda vergus no Afrikas. Viņus baroja ar fežuadu, jo tas izrādījās lētākais ēdiens. Latvieši ēd daudz gaļu, bet brazīļi šajā ziņā ir nepārspējami. Gandrīz katrā mājā ir iebūvēta šurasku krāns, kur uz ogleņiem tiek grilēta liellopa, cūkas, jēra, vistas un citu putnu gaļa. Brazīļu sadzīvē tas ir vesels rituāls, bet krogos pat šovs, kuŗu sauc par *churrascaria* šovu. Restorānā parādās jauneklīgs baltā virsvalkā ar iespaidīgu iesmu vienā rokā un tuteni – otrā. Uz iesma – liels gaļas gabals, no kuŗa tiek nogriezta branga šķēle. Nepaieļams ilglaiks un nākamais iesma nesējs ir klāt. Un tā nepārtraukti ik pēc piecām desmit minūtēm.

Brazīļu saimnieces droši vien labprātāk latviešu mājā galdā liktu manioku jeb mandžoku, kā tos sauc brazīļi un kas no ēdienkartes izspiedusi kartupeļus, tomēr nekā nebija, latviešiem kartupeļi ir nacionālais produkts. Viesodamās pie italiešu pēcteča Žuakina Lorenzoni, redzēju, cik manioka ir pieticīga. Augu, kuŗš ir līdzīgs ogu krūmam, izrauj ar visām saknēm, tās notīra baltas un vāra sālsūde-

Mums pazīstamo telpaugu bromēlijas un frīzejas labprāt vairojas uz koka stumbriem

nī. Garša līdzīga kā kartupeļiem, bet ieaudzēt pat vienkāršāk nekā kartupeļus – sagriez auga zarus un iebaksta zemē.

“Staburags” – vienīgā Dienvidamerikas latviešu deju kopa

Pie latviešu mājās ir uzbūvēta neliela skatuve, kur uzstājas ne tikai pieminētais Mariljas vadītais meiteņu ansamblis, bet arī vienīgā Dienvidamerikas latviešu tautasdeju kopa “Staburags” un no Latvijas tālo ceļu mērojušais “Atvars”. Simboliski, ka “Atvars” dibināts Jaunjelgavas novadā, kur atrodas Daugavas dzelmē nogremdētais Staburags. Tieši šīs latviešu tautai nozīmīgās klintis iespaidā jau vairāku gadu garumā ir izveidojušās draudzīgas saites starp Ižui un Jaunjelgavas novada pašvaldībām.

Deju kopas vadītājs Sandro Roberto Medeiros ir sporta skolotājs, kuŗa dzīslās rit ne tikai latviešu, bet arī portugāļu un vācu asinis un kuŗš atzina, ka “īstenībā latviešu kultūra ir maģiska, un tas, kuŗš to iepazīst, tajā iemīlas”. “Kad pirmo reizi ieraudzīju latviešu tautasdejas, tās likās sarežģītas, bet, kad pats sāku dejot, vairs nešķita grūti. Mans lielākais sapnis bija apmeklēt Latvijas Dziesmu un deju svētkus, ko arī 2013. gadā piepildīju,” sacīja Sandro. Toreiz gan viņš bija tikai skatītājs, bet aizvadītajā gadā viņa vadītais “Staburags” jau dejoja uz lielās Dziesmu un deju svētku skatuves valsts Simtgades svētkos.

Deju repertuārs tiek apgūts, izmantojot *Youtube*, tāpēc Sandro priecājas, ka “Atvara” vadītāja Inese ar latvietes acīm var apskatīties, kā uzlabot brazīļu kustības, īpaši izpildot lēnās un cēlās tautasdejas. Brazīļu temperaments ir īsti vietā, lai grūtības nesagādātu latgaļu dejas, bet to nevar teikt, piemēram, par Gaves deju vai stilizēto danci “Dievs, sargi Latvijul!”. Tur Inesei ir ko ņemt, jo dejas vispirms jāiziet caur brazīļu sirdīm, lai tā nonāktu līdz latviski plastiskām ķermeņa kustībām, kaut ar brazīlisku piesitienu.

Trīsdesmitdivgadīgais Vinicjūs Luīzs Lazarotto “Staburagā” dejo kopš 2005. gada un stāsta man, ka draugi šurp atveduši skolas laikā, vienkārši lai padejotu, nesakot,

Tautas deju kopā “Staburags” Filipe vienmēr tiek pamanīts, jo ir viens no pieredzējušākajiem dejojotājiem

kas tās par dejām. “Tie, kuŗi mani atveda, vairs nedejo, bet es turpinu. Tikai tad, kad sāku mācīties dejot, uzzināju, ka mācos latviešu tautasdejas. Tās nav grūtas, labāk gan patīk tās, kuŗām ir ātrums un spraigums,” saka Vinicjūs.

Vēlāk, skatoties gan brazīļus, gan latviešus mūsu tautastēpos uzstājoties uz lielās izstāžu zāles skatuves, šķiet, ka sapņoju, jo grūti noticēt, ka pasaules otrā galā tik neviltoji un skaisti ļoti daudzu ne-latviešu sirdīs tiek glabāta Latvija.

Vēsturiskā 11. līnija

Kopš 1890. gada, kad Brazīlijā iebrauca pirmie latviešu kolonisti, lai, smagi strādājot, džungļus pārvērstu par apsaimniekojamu zemi un, kā raksta Jūlijs Lācis savā romānā “Mūža meža maldi”, lai meklētu apsolīto zemi, no kurienes būs iespēja tikt uzrautam debesī, Ižui vairs ir palikuši tikai daži latvieši, kuŗi vēl runā mātes valodā. Bez jau pieminētā Edmara, kuŗš šogad ieguva Latvijas pilsonību un dienu un nakti Latvijas pasi glabā pie krūts, arī viņa krustmātes deviņdesmitgadīgā Lūcija un deviņdesmittrīsgadīgā Līvija. Pie latviešu saimes ir pieskaitīta arī Marilja, jo Edmars saka: “Mūsu vidū ir tāds teiciens: sievietē, kas

Brazīliete Marilja un viņas meiteņu ansamblis, kam pilns pūrs ar latviešu tautasdziesmām

gūļusi ar latvieti, kļūst par latvieti.” Arī viņu jaunākais dēls Elias šovasar gatavojas kļūt par Latvijas pilsoni. Par pilsonības iegūšanu domā arī vecākais dēls Eders. Visi trīs ģimenes vīrieši ir ārsti un, pateicoties tēvam, ir draugos ar latviešu valodu un kultūru.

Edmars savulaik ir studējis Portugāli, kas atrodas 400 kilometrus no Ižui. Tur iepazīties ar skaisto mācītāja meitu Marilju, iemīlējies un apprecējis. Katru nedēļu dāvinājis viņai ziedus, līdz nolēmis, lai pati nāk un nogriež rozes, cik grib, viņa tēva mājās stādītājās rožu dobēs.

Lai govīm nebūtu karsti, tās tiek nocirptas

Lūcija un Līvija 2000. gadā bijušas Latvijā, apceļojušas arī Austriju, Vāciju un Šveici un uzskata, ka labākā vieta, kur dzīvot, tomēr ir Ižui, jo visu gadu te ir silts laiks, lēta pārtika un bezgala daudz augļu. Māsas dzīvo nelielā savrupnamā un uzskata, diezin vai tik ilgi baudītu dzīvi, ja būtu precējušās un pabendējušas nervus laulībā.

Abas sievietes ir dzimušas Brazīlijā un savas skolas gaitas sākušas

turpat, kur citi latvieši – 11. līnijā, kas atrodas 14 kilometru braucienā no Ižui. “Tur bija laba zeme, lai audzētu kviešus. Ieradās daudz latviešu, izcirta kokus, iekopa zemi un 1917. gadā uzcēla baptistu baznīcu un skolu. Baznīca gan vairs nav tāda, kā mūsu laikā – viens turīgs latvietis to nojauca un tās vietā uzbūvēja citu. Mūsu baznīca bija ļoti smuka. Viss tas apgabals bija ar latviešiem,” atceras Lūcija.

Ar gadiem Lūcijai un Līvijai saimniekot kļuvis arvien grūtāk un viņas pārvākušās uz pilsētu. Tēvam Ižui piederējis neliels veikals un abas sākušas tajā strādāt. Vēlāk Lūcija uzsākusi darba gaitas skolas preču veikalā, kur nostrādājusi trīsdesmit trīs gadus. Sākumā pie rakstāmlietām, bet vēlāk – fotodaļā. Aizejot pensijā, piepelnījies ar fotogrāfēšanu.

11. līnijā daudzi latvieši, kas nodarbojas ar lauksaimniecību, uzcēla mājas, daži sev izveidoja pat maza apmēra “impērijas”. Piemēram, Amerikas latviešu apvienības Latviešu institūta izdotajā enciklopēdijā publicēts, ka Mierkalns apsaimniekoja vairāk nekā 1000 hektaru kviešu sējumu, apkaļojot slimības un kukaiņus ar lidmašīnām un novācot ražu ar kombainiem. Arī Grimmu ģimenei bijuši vairāk nekā 500 hektāru liels lauku īpašums. Lielākā daļa latviešu tomēr apstrādāja 20 – 50 hektāru lielas saimniecības, audzēja ne tikai graudaugus, bet arī turēja lopus. Tiesa, zīdātīņu audzēšanai, kā tas bija Vārpas latviešu kolonijā netālu no Sanpaulu un kas nesa labus ienākumus, šeit, 11. līnijā, gan neviens nepievērsās.

(Turpinājums sekos)

Tā pirmie latvieši sāka savu dzīvi 11. līnijā

LĀSMA
GAITNIECE

(Nobeigums no Nr. 2)

Jau ilgāku laiku laikraksta lasītājiem piedāvājam ieskatu Sibīrijas ekspedīcijā un tās dalībnieku piedzīvojumos. Stāstījums par neaizmirstamajām dienām Sibīrijā tuvojas noslēgumam. Šoreiz iepazīstināsim ar diviem ciemiem Tomskas apgabalā – Petuhovu un Teguldetu. Savulaik tie abi bija nometinājuma vietas deportētajiem latviešiem. Ekspedīcijā piedalījās divas dāmas, kuŗas iepriekš minētās apdzīvotajās vietās ir nākušas pasaulē. Grupas dalībnieki Petu-

hovu iepazīst, pateicoties Anitai Renckulbergai un viņas iespaidīgajam stāstījumam, savukārt Teguldetu – pateicoties Ilgai Tiltiņai.

Tātad – Petuhova – neliels ciems, kas atrodas 33 kilometrus atstatu no Tomskas. Nonākuši galā, priecājamies gan par savvaļas puķu pārbaģātību vietējās pļavās, gan raibu raibajiem namiņiem, kuŗi, iespējams, lielākoties tagad kalpo kā vasarnīcas Tomskas iedzīvotājiem, gan arī to, ka šeit, atšķirībā no citiem iepriekš apmeklētajiem ciemiem, sastapām samērā daudz cilvēku. Vēl viens, daudzām Sibi-

“Šie ir īstie Sibīrijas bērni!” – klusi noteica kāds no ekspedīcijas dalībniekiem

Operātors Aivars Lubānietis darba momentā kopā ar Tomskas apgabala Petuhovas ciemā dzimušo Anitu Renckulbergu

Svētās Marijas patvēruma baznīca Tomskas apgabala Petuhovas ciemā

Sibīrijas dienasgrāmata. Petuhova un Teguldetu

Draudzība ar Teguldetas zirdziņiem tika nodibināta ātri

rijā apdzīvotām vietām netipisks vērojums – Petuhovā redzējam spēlējoties vairākus dažādu vecumu bērnus! Ar prieku noskatījies viņu vienkāršajās, tik labi zināmajās rotaļās – bumbas spēlē, ķerenēs (pakaļdzīšanās), braukšanā ar divriteni un citās, kas Latvijā, šķiet, gandrīz ir aizmirstas. Viens no zēniem mūsu grupas dalībnieci, skolotājai Laurai Zeimei sūdzējies, ka, viņam spēlējoties, pārsprāgusi bumba. “Tie ir īstie Sibīrijas bērni,” – secinājam, noskatoties šīs izdarības.

Kamēr operātors Aivars Lubānietis kopā ar Anitu Renckulbergu pagāja tālāk, lai ierakstītu interviju – atmiņu stāstu, mums radās iespēja pastaigāties pašiem savā nodabā. Kāda paugura galā pamanīju iespaidīgu dievnamu debeszīlā krāsā – Svētās Marijas patvēruma baznīcu, kas uzcelta 1895. gadā. Netālu uzslēta guļbūve, kuras ieeju aptver zili krāsotu dēļu žodziņš, taču tai priekšā bija atslēga. Nams atšķirībā no daudziem citiem, kas redzēti iepriekšējās ekspedīcijas dienās, par laimi, nebija pamests. Taču viena bēda gan – tas ilgojās pēc kaut neliela, bet remonta. Savukārt baznīcai otrajā pusē izauguši vareni ciedri; čaklākie no mums zem kokiem lasīja kritušos čiekurus.

Anitas Renckulbergas skaudro dzimtas stāstu drīz vien uzzinājam arī mēs. Viņas vecākus un vecvecākus deportēja 1949. gadā. Anitas māte izvešanas brīdī uz rokām bijis nesen dzimis dēliņš, kuŗš nomiris vilcienā un vienkārši izmests (apbedījuma vietas nav). Savukārt veicāstēvs nomiris neilgi pēc ierašanās Petuhovā – aprīlī. Kur atrodas viņa kapavieta, nav zināms. Vēl kāda spilgta atmiņa: Anitas mamma, vietējā ūdens-tīlnē mazgājot veļu, iekritusi un gandrīz noslikusi. Tas noticis pavasarī, kad ūdeņi ir visstraujākie. Par laimi, viņa paguvusi iekerties tilta balstos. Turpat netālu atradusies vīrieši, kuŗi, dzirdot sievietes kļiedzienu, nākuši skatīties, kas noticis, un mammu izvilkuši ārā. Teguldetā. “Šoreiz Sibīriju redzam tikai no fasādes puses,” man

Kopbilde uz atvadām. Daļa Sibīrijas ekspedīcijas 2019 Tomskas grupas dalībnieku. Foto tapis Čaplīgina ielas diplomātu kafējnīcā Maskavā pēc Latvijas Republikas vēstniecības Krievijas Federācijā apmeklējuma

pauza operātors Aivars Lubānietis, kuŗš tālo ceļu uz deportēto latviešu nometinājuma vietām mēro katru vasaru, sākot no 2000. gada. Taču tik gludi mums negāja vis, ekspedīcijas noslēgumā bija viens pavisam traks brauciens. Īsi pirms došanās mājup bija paredzēts, ka no Asinas brauksim uz Teguldetu, kur dzimusi un līdz divu gadu vecumam dzīvojusi Ilga Tiltiņa. Vismaz pusotru stundu traucāmie lielā ātrumā ar mikroautobusu Ford pa ļoti izdangātu zemesceļu. Visapkārt vieni vienīgi krūmi, mājas – nevienas. Izjūta, ka šī apkārtnē ir izmirusi. Mums pretī brauca tikai balķu vedēji, saceldami lielus putekļu mākoņus.

Pirmais pārsteigums gaidīja, beidzot nokļūstot Teguldetas galvenajā ielā. Mums pretī nāca liels zirgu bars! Nē, tie nebija savvaļas zirgi, bet gan pieradinātie. Skais tie, labi koptie rikšotāji droši nāca klāt, atļaudami sevi paglāstīt un uzcieņāt ar maizīti. Viens no tiem bija īpaši komūnikabls un no mums negribēja atkāpties ne soli. Ilga tikai nosmējās: “Un tā viņi te staigā... Neviena mašīna neuzbrauc virsū, zirgi ir gudri.”

Izbraukuši cauri centram, nonākam Čulimas upes, Obas pietekas, krastā. Tās neparastais nosau-

kums cēlies no tjurku valodas, kuŗā tas nozīmē “kūstošais sniegs”. Bradādami pa upes silto ūdeni kopā ar ganībās izlaistajām govīm, kas, tāpat kā iepriekš minētie zirgi, staigā, kur pašām patīk, pļāpājam par dzīvi. Teguldetā savulaik saululājās Ilgas Tiltiņas vecāki, taču viņas bērnības atmiņas vairāk saistītas ar Puštānovu – ciemu, kuŗa vairs nav ne realitātē, ne ģeografiskajā kartē. Septembra nogalē – dienā, kad Ilgai bija jāierodas šajā pasaulē, viņas mamma no lauka vākusi kartupeļus un cilājusi smagos maisus. Mūsdienās tas šķistu pilnīgi neiedomājami... “No Sibīrijas mājup atgriezāmie visi,” – sava stāsta noslēgumā piebilst Ilga.

Viss labais ātri paiet – tā pilnīgi droši var apgalvot arī par Sibīrijas ekspedīciju 2019. gada augustā. Šīs deviņas dienas bija piesātinātas patīkamiem un dažkārt arī komiski piedzīvojumiem, piebļīvētās ar milzu apjomu jaunas informācijas un arī pieredzes. To visu nevarētu ne piedzīvot, ne izjust, ja nebūtu Dzintras Gekas uzņēmības, par ko viņai pienākas sirsnīga pateicība! Tāpat pateicība visiem mūsu ekspedīcijas dalībniekiem par atvērtību, sirsnību un iespēju vienkārši būt kopā!

Ar Dievu, Sibīrija!

“Būt latvietim – tas ir kas īpašs.”

Intervija ar šādu nosaukumu tika publicēta laikraksta “Latvijas Avīze” 15. janvāra numurā. Piedāvājam tās fragmentus, bet interviju pilnībā lasiet mājaslapās www.brivalatvija.lv un www.laiks.us

Juris Lorencs: Agrāk mēs bieži teicām – trimdas latvieši, un dažkārt šo vārdu lietojam joprojām. Bet kas viņi ir šodien? Emigranti? Aizbraucēji, palicēji, ekonomiskie bēgļi, labākas dzīves un darba meklētāji?

Jums ir taisnība, trimda ir beigusies. Ja gribat kādu Amerikas latvieti nokaitināt, tad nosauciet par klaida latvieti. Viņiem šis vārds parasti asociējas ar vārdu “klaidonis”. Pavisam nesen avīzē izraisījās diskusija par svešvārdiem. Mēs gan cenšamies no tiem izvairīties. Piemēram – kāpēc lietot vārdu “atmosfēra”, ja latviešiem ir brīnišķīgs vārds “gaisotne”. Un, lūk – kāds kungs bija diktis noraizējies, pat nikns par vārdu “diaspora”. Tas, lūk, saistoties ar židu tautas klejumiem un dzīvi izkaisījuma. Viņam atbildēja mūsu pastāvīgā autore Lelde Gilmane no Amerikas – pēc ilgākām pārdomām, izejot cauri saviem garīgajiem piedzīvojumiem, viņa nonākusi pie atziņas: “Draugi, paklau, vai tad mēs vienkārši nevarētu teikt – latvieši ārzemēs.” (..)

Nesen biju Amerikā un vēroju latviešu svētdienas skoliņu priekšnesumus. Skan latviešu valoda, bērni kā engeliši, to starpā arī dažādi “krāsaini”. Par valodu runājot – viss atkarīgs no tā, kādā valodā runā ģimenē. Dzirdēts, ka

Aizvadītā gada izskaņā bija nozīmīga jubileja – pirms septiņdesmit gadiem Nujorkā sāka iznākt laikraksts latviešu valodā “Laiks” un turpina iznākt joprojām. Ligita Kovtuna ir šī lielākā ārzemēs iznākošā latviešu laikraksta galvenā redaktore.

JURIS LORENCIS

Kā sākās avīze “Laiks”?

L. Kovtuna: Darbā blakus manam rakstāmgaldam atrodas fotogrāfijas, kurās redzami trīs cilvēki – grāmatzdevējs Helmārs Rudzītis, viņa dēls Lotārs un Kārlis Rabācs. Rudzītis bija “Laika” dibinātājs un īpašnieks, savukārt Rabācs – trīsdesmit gadus laikraksta galvenais redaktors. Par šo cilvēku profesionalitāti liecina fakts, ka Helmāram Rudzītim jau pirmskara Rīgā piederēja izdevniecība “Grāmatu Draugs”, savukārt Rabācs bija pirmskara Latvijas dienas laikraksta “Rīts” galvenais redaktors. Starp citu, “Rīts” iznāca septiņus reizes nedēļā Trīdā vidējās savēdas kopā Amerikā. Pirmās Nujorkā iznāca Rabācs, kurš šajā pilētā atrada sēnīti darbu. Nekas prestižs tas nebija, bet ar vienu lielu priekšrocību – sēnītiem pienācās dzīvoklis. Parasti vienkāršs pagrabstāva mīteklis, tomēr pašam savs un turklāt par brīvu. Savukārt Helmārs

Ligita Kovtuna: “Daži “jaunie” latvieši Zviedrijā, Anglijā vai Vācijā mājās savā starpā un jo īpaši ar bērniem sarunājas mītnes zemes valodā. Šie vecāki atņem Latvijas vecmāmiņām mazbērnu, viņi nespēj sarunāties. Zūd piederības saite ar ģimeni, ar dzimtu un Latviju.”

rot pasauli un tajā notiekošo. Rudzītis pats mēģināja teikt, ka avīze balstās uz trīs “T” – informēt, izglīt, izklaidēt. Pie tā arī cenšamies pieturēties. Šodien šai trijotnei es vēlētos pievienot vēl vienu vārdu – dokumentēt.

Agrāk mēs bieži teicām – trimdas latvieši, un dažkārt šo vārdu lietojam joprojām. Bet kas viņi ir šodien? Emigranti? Aizbraucēji, palicēji, ekonomiskie bēgļi, labākas dzīves un darba meklētāji?

Bet tad mums jāsāk šķīrot – “vecie” un “jaunie” latvieši ārzemēs. Bēgļi, viņu pēcnācēji un jau neatkarības gadu aizbraucēji. Vai taisnība tiem, kuri apgalvo – šīs divas kopienas ir savstarpēji svešas, tām nav nekā kopēja, izņemot

saini”. Par valodu runājot – viss atkarīgs no tā, kādā valodā runā ģimenē. Dzirdēts, ka dažādi “jaunie” latvieši Zviedrijā, Anglijā vai Vācijā mājās savā starpā un jo īpaši ar bērniem sarunājas mītnes zemes valodā. Ar domu, lai bērns ātrāk ie-

sim, bet brīvā Latvijā, tagad kļūva arvien klusāki... Manā pieredzē ir līdzīgi stāsti. Arī es tālās zemēs esmu jautājusi dažam latvietim, kāpēc viņš nebrauc mājās – tad jau jābrauc kopā ar manu ārstu. Citam bērniem iedzīvojušies, cilvēks nevēlas šķirties no ģimenes, un to var saprast. Latviešu sabiedrība ārzemēs ir raibi rātinā. Dažas lietas mani dažkārt gluži personīgi aizskar. Kad viens otrs latvietis no vidējās paaudzes visgudri saka – mēs gan cerējam, ka jums tur viss ies ātrāk –, es personīgi jūtos aizskarta. Bet to laikam tā īsti saprātis tikai Latvijā dzimis un mūžu nodzīvojis cilvēks. Jo sava valsts mums bija jāatjauno no nulles, no visniecīgākā sūkuma. Jāraksta likumi, jāskolo ierēdņi, jāveido iestādes. Kā tu no malas uzdrošies mums pārnest! Mēs būsīm tie, kuri te strādā, maksā nodokļus, veidos Latviju labāku, bet citi gaidīs un atbrauks pie aplāta galda? Tad piedalies un palidzi!

Ir vēl viena ārzemju latviešu grupa, parasti jau ļoti cienījamais gados, kuri savos sapņos bija uzzīmējuši ideālo Latviju. “Pirmo ulmanlaiku” Latviju, kurā aizvadīta bērnība un jaunība. Pēc neatkarības atgūšanas viņi sāka braukt uz dzimteni. Un ļoti bieži sekoja reakcija – o,

daži “jaunie” latvieši Zviedrijā, Anglijā vai Vācijā mājās savā starpā un jo īpaši ar bērniem sarunājoties mītnes zemes valodā. Ar domu, lai bērns ātrāk iekļautos vietējā vidē. Diemžēl

vecāki parasti runā nepareizā, lauzītā un nabadzīgā svešvalodā. Patiesībā tieši bērns ir tas, kurš skolā valodu apgūs ātrāk, labāk un varēs pamācīt savus vecākus. Vēl kāda problēma – šie vecāki

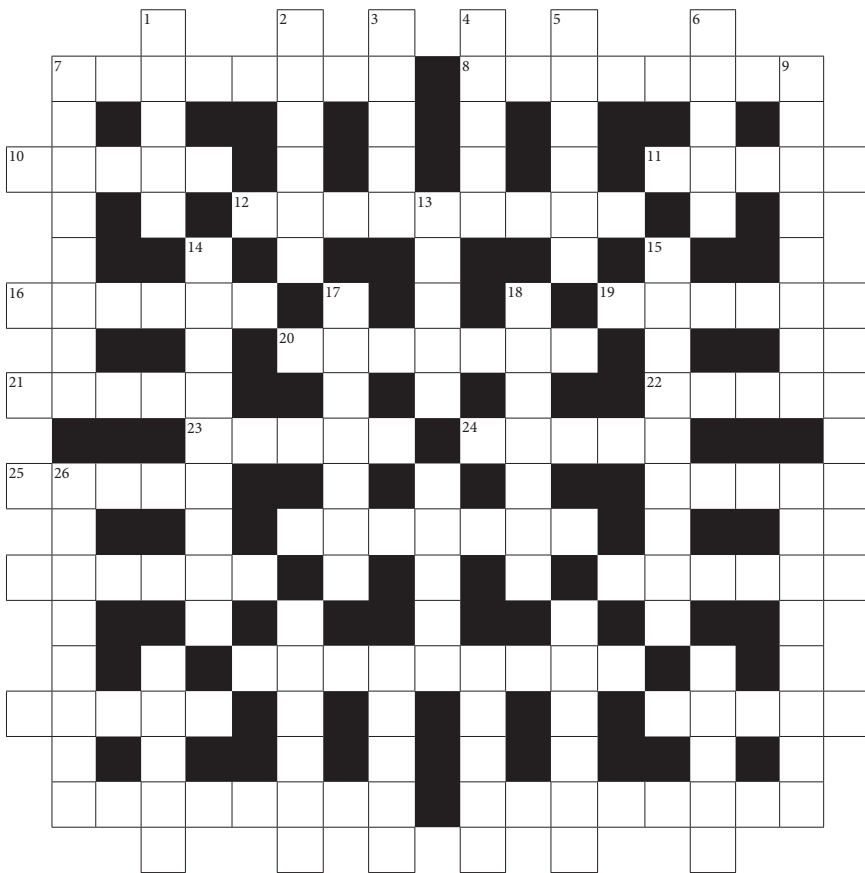
atņem Latvijas vecmāmiņām mazbērnu, viņi nespēj sarunāties savā starpā. Zūd piederības saite ar ģimeni, ar dzimtu un Latviju. Zaudētāji ir visi, un visvairāk jau bērni. Manuprāt, tas ir provinciālists, mazvērtības komplekss, arī neizpratne. Ne Amerikā, ne Eiropā neesmu dzirdējusi, ka latviešu valodas lietošana mājās būtu kavējusi bērna intelektuālo attīstību. Tieši otrādi – ja cilvēks zina papildu valodu, viņš vieglāk iemācās katru nākamo, valodu kamolītis sāk ritēt pats no sevis. Tā ir sena patiesība, ko pierādījuši lingvisti un psihologi.

1991. gada rudenī es atrados Vācijā, Mīnsterē, kur tolaik vēl darbojās Latviešu ģimnazija. Viens no trimdas centriem. Tas bija laiks, kad Latvija atguva pilnīgu neatkarību, Rīgā viena pēc otras atvērās ārvalstu vēstniecības. Bet es redzēju apjukumu, kas valdīja dažu trimdas tautiešu galvā. Tie, kuri vēl vasarā pie alus kausa lepnī klaiņāja – kaut kājām iesim, bet brīvā Latvijā, tagad kļūva arvien klusāki...

Manā pieredzē ir līdzīgi stāsti. Arī es tālās zemēs esmu jautājusi dažam latvietim, kāpēc viņš nebrauc mājās. Un ļoti bieži dzir-

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

salā. 4. Techniski zīmēt. 5. Noteikums, ko ieviesusi un sankcionējusi baznīca. 6. Zvejas rīks. 7. Arbitri. 9. Pusedzēģmens. 13. Pilsēta Francijas rietumos. 14. Pilsēta Kazachstānas austrumos. 15. Katolu dievnama sargs. 17. Silķu dzimtas zivs. 18. Noturīgs, nemainīgs. 26. Nepaklausīgs. 27. Gudrības un kaŗa mākslas dieviete sengrieķu mitoloģijā. 29. Sporta veids. 33. Spāņu izcelsmes franču gleznotājs (1881-1973). 34. Pašaizsardzības sistēma bez ieroča. 35. Franču rakstnieks (1828-1905). 37. Drēbju kaitēklis. 38. Grafiskas zīmes mūzikas skaņu pierakstam. 39. Parupja satura komēdija.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 2) atrisinājums

Līmeniski. 1. Barkarola.

6. Boja. 7. Poza. 9. Kreiseris. 10. Desa. 12. Parnass. 13. Abas. 18. Laika. 19. Dalbe. 21. Antra. 22. Karagana. 23. Dekaedri. 25. Tonēt. 26. Elara. 27. Svērt. 28. Sets. 30. Vakance. 33. Osis. 37. Andromeda. 38. Sams. 39. Lira. 40. Skarabeji.

Stateniski. 1. Baks. 2. Riepa. 3. Arsenāls. 4. Otrās. 5. Apse. 6. Bīne. 8. Arka. 10. Delikātās. 11. Stiprināt. 14. Butadiēns. 15. Statistes. 16. Langets. 17. Samaksa. 19. Dante. 20. Efeja. 24. Parabola. 29. Ergs. 31. Andra. 32. Ciete. 34. Ieva. 35. Bass. 36. Bali.

Līmeniski 7. Amerikas tropu mežos dzīvojoši putni. 8. Sakausējums, kuŗa sastāvā viens no komponentiem ir dzīvsudrabs. 10. Itāliešu komponists (1813-1901). 11. Trauki dzīvnieku barošanai. 12. Sanitāri pasākumi lipīgu slimību izplatīšanās novēršanai. 16. Baumas. 19. Pilsēta ASV dienvidos. 20. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 21. Skorbuts. 22. Pilsēta Kurzemē. 23. Loks pie zobena roktura rokas aizsardzībai. 24. Dekoratīvs

krustziežu dzimtas augš. 25. Kūrortpilsēta Krievijā, Krasnodaras novadā. 28. Suņu šķirne. 30. Virieša vārds (jūn.). 31. Spāņu muižnieks. 32. Telpa lidaparātu novietošanai un remontam. 36. Pārdošas. 40. Dārgmetālu masas mērvienības. 41. Bībeles tēls. 42. Sapulce. 43. Elementu kopums, kas veido vienotu konstrukciju (dsk.).

Stateniski 1. Elektriskās strāvas avota pozitīvais pols. 2. Liepu mizas. 3. Pilsēta Japānā, Honsju

du atrunas – tad jau jābrauc kopā ar manu ārstu. Citam bērniem iedzīvojušies, cilvēks nevēlas šķirties no ģimenes, un to var saprast. Latviešu sabiedrība ārzemēs ir raibi rātinā. Dažas lietas mani dažkārt gluži personīgi aizskar. Kad viens otrs latvietis no vidējās paaudzes visgudri saka – mēs gan cerējam, ka jums tur viss ies ātrāk –, es personīgi jūtos aizskarta. Bet to laikam tā īsti saprātis tikai Latvijā dzimis un mūžu nodzīvojis cilvēks. Jo sava valsts mums bija jāatjauno no nulles, no visniecīgākā sūkuma. Jāraksta likumi, jāskolo ierēdņi, jāveido iestādes. Kā tu no malas uzdrošies mums pārnest! Mēs būsīm tie, kuri te strādā, maksā nodokļus, veidos Latviju labāku, bet citi gaidīs un atbrauks pie aplāta galda? Tad piedalies un palidzi!

Ir vēl viena ārzemju latviešu grupa, parasti jau ļoti cienījamais gados, kuri savos sapņos bija uzzīmējuši ideālo Latviju. “Pirmo ulmanlaiku” Latviju, kurā aizvadīta bērnība un jaunība. Pēc neatkarības atgūšanas viņi sāka braukt uz dzimteni. Un ļoti bieži sekoja reakcija – o, nē, tā vairs nav mana Latvija! Sabraukuši krievi, viss mainījies! Bet ir vesels pulks gados jaunu cilvēku, kuŗi sāka pārcelties uz Latviju jau 20. gs. 90. gadu sākumā. Atlidoja kā pirmās bezdelīgas, iekārtojās un palika. Latvijā viņi atrada gan dzimteni, gan jaunu iespēju zemi. Kad es intervijā reiz jautāju Berga bazāra īpašniekam Justam Karlsonam – vai tu pats tici Latvijas nākotnei, atbilde bija – vai tad citādi es savus dēlus būtu pierunājis pārcelties uz šejieni? Tādu piemēru ir daudz, katrā ziņā vairāk, nekā mēs domājam.

Vēl kāda interesanta parādība, kas vērojama pēdējā laikā, – aizvien biežāk parādās latvieši, par kuŗiem saka – “born again latvian”, no jauna piedzimis latvietis. Cilvēki, kuŗi sajutuši savas saknes, piedzīvojuši, kā viņi paši dažkārt saka, “vēlino atmodu”, latviskuma atdzimšanu. Viņus esmu satikusi visā pasaulē. Vienā brīdī galvā notiek “klikšķis”, un cilvēks sev saka – paklau, es taču esmu latvietis! Tas var notikt 20, 40, pat 80 gados, bet notiek. Atnāk apziņa, ka būt latvietim ir kaut kas īpašs. Šāda atdzimšana vēlreiz liecina par to, ka Latvija un latviskums var kalpot par garīgu un fizisku pievilksanas punktu, spēka avotu un pamatu dzīvei.

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Jaunākā informācija arī mūsu sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

www.brivalatvija.lv

PAR KO RAKSTĪJA BL PIRMS 30 GADIEM?

Pļaujas svētki Minchenē

No BL 1986. gada nr. 1

Šogad tie bija sevišķi bagātinoši un skaisti. Jau ienākot telpā, iesildīja latviski rotātais altāris – kviešu vārpa, rudzu maize, augļi un dālijas latvisku segu un jostu ielokā, ko bija sarūpējis mūsu draudzes čaklais darbarūķis Grotiņa kundze.

Prāvests Rozītis ļāva mums pārdomāt, kas atrodas mūsu darbošanās centrā. Gan kultūras un valodas saglabāšana, gan politiskā darbība dzimtenes brīvības atgūšanai, gan jaunatnes audzināšana ir nozīmīgi mērķi, kas visi apvienojas un nenonāk konfliktā, ja pašā centrā atrodas Dievs.

Heines kundzes brīvā runā teiktais referāts par Latvijas valstsvīra Zigfrīda Meierovica dzīvi atainoja gandrīz bezcerīgo stāvokli,

kuŗā viņš un viņam līdzīgie ideālisti cīnījās un panāca mūsu valsts atzīšanu.

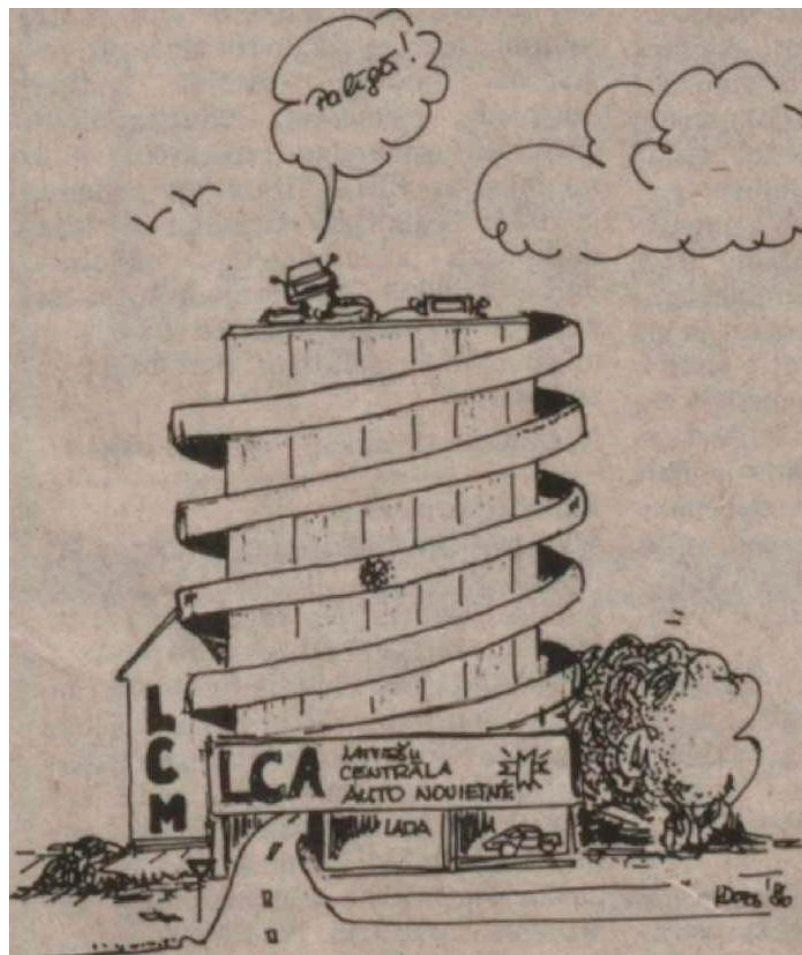
Šo atstāstu Heines kundze kā tā laika aculieciniece papildināja ar zīmīgām detaļām. Par tautas pateicību Z. A. Meierovicam liecina šis epizods: kad viņa reiz aiznesusi tēvam avīzi, viņa pirmo reizi mūžā redzējusi, kā viņas tēvs, stiprs zemnieks, raud, jo izlasījis avīzē Meierovica nāves ziņu.

Šī pateicība ir dzīva vēl tagad Latvijā, kad svecīšu svētkos jaunieši iet pie Meierovica kapa, kaut arī tā priekšā ierīkota atkrituma kaudze. Rīgas varasvīri nesaprot, ka tas tikai izraisa lielu vēlēšanos pretoties.

Rīta Brūvere

No BL 1986. gada nr. 1

Karikatūra

LCP sēdē jautāja: Kādēļ Centrā neesot būvēta garāža? Vai dzima doma vēl vienam lielam projektam?

ELJA sveiciens

No BL 1986. gada nr. 1

Eiropas latviešu jaunatnes apvienība (ELJA) apsveic jaunā laikraksta *Brīvā Latvija* izveidošanu. ELJA 33. pilnsapulce Straumēnos 1986. gada kongresā pieņēma rezolūciju, kuŗā apsveic lēmumu apvienot Eiropas laikrakstus *Londonas Avīze* un *Latvija*, tādā veidā izveidojot kopēju Eiropas latviešu avīzi.

ELJA amatpersonas un biedri pēdējos gados bieži publicējušies kā *Latvijā*, tā arī *Londonas Avīzē*. Arī jaunajā avīzē *Brīvā Latvija* mēs saredzam iespēju sniegt mūsu uzskatus, kā arī ziņojumus lielākajai lasītāju saimei nekā mūsu internajos izdevumos. Mēs tāpēc ceram uz abpusēji auglīgu sadarbību.

Jauna avīze, jauns sākums. Jaunajam laikrakstam būs jauna seja un jauns redaktora rokkraksts. Pēc abu laikrakstu apvienošanās

sagaidām arī lielāku profesionālitāti darbā. Saturu veidos jaunā redakcija, tomēr pateikšu dažas domas par to, ko ceram sagaidīt. Vispirms, lai avīzē parādās vairāk diskusiju par tagadni un nākotni, mazāk un īsāki memoāri. Sarīkojumu aprakstiem derētu būt kodolīgākiem. Avīzei vajadzētu humora vai pat labus satīras rakstus. Nepieciešams publicēt vairāk ziņu par Latviju, kā arī par mūsu kaimiņu tautām Lietuvu un Igauniju, tāpat ziņas par aktuāliem notikumiem Baltijas telpā, kā arī sniegt pārskatu par latviešu dzīvi citās aizjūras zemēs.

Ar jauno avīzi uz jauniem krastiem! Lai izdotos interesants un informatīvs izdevums, kas arī turpmāk trimdas latviešiem dotu iespēju izmainīties domām.

Eiropas latviešu jaunatnes apvienības vārdā Paulis Apinis

Latvian newspaper

LAIKS

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
3 mēn. US \$ 50.00 (ASV), US \$ 93 citās zemēs

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.us

mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna

mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.

Redakcijai ir tiesības iesūtīt materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt **Inesei Zaķis**, rigaven@aol.com

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.**

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses

50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Lasītāja vēstule Jautājumi

No BL 1986. gada nr. 1

Latviešu fonda Nedēļas nogale nākotnei (NNN) šogad notika Vašingtonas (D.C.) Latviešu centrā 27. un 28. septembrī. Pārvēlami bija fonda padomes locekļi un revīzijas komisija. Izraudzītie kandidāti visi ar kaut ko ir izcēlušies latviešu trimdas sabiedrībā. Apkrātrakstā bija publicētas arī viņu īsbiogrāfijas. Šī informācija tomēr nav pilnīga. Piemēram, vai kandidāts Guntis Liepiņš, kuŗa kandidatūru ierosinājuši Uldis Matīss, Vilnis Apse un Voldemārs Gulēns, nav tas pats, kas kādi diskutēja atteicās pievienoties prasībai par brīvu, neatkarīgu un demokrātisku Latviju? Vai šis pats Guntis Liepiņš nav arī Padomju Savienības un Kanadas tuvināšanās biedrības aktīvis? Ja tas tā tiešām būtu, vai šāda informācija nav svarīga Latviešu fonda padomes vēlētajiem?

Varētu vēl jautāt, kādēļ Guntis nevar pievienoties latviešu trimdinieku pamatprasībai par brīvības atjaunošanu Latvijai? Kā šāda nostāja savienojama ar viņa vēlēšanos darboties Latviešu fondā? Ja tā ir taisnība, ko dzirdam atbalsojamies no Rīgas, ka turienes biedri labprāt gribētu, lai latviešu trimdinieki paši samaksā par padomju kultūrsakariem, tad lieta daudz labāk saprotama. Bet vai šāda attīstība ir fonda naudas noguldītāju un latviešu trimdas interesēs?

Nav nepieciešamība boikotēt *Ave Sol* vai kādu citu augstvērtīgu kultūras ansambli no okupētās Latvijas. Tikai būsim pilnīgā skaidrībā par to, ka mūsu kultūrsakarnieku nopelni šī vienreizējā

koŗa "izprasīšanā no Latvijas" ir visai nenozīmīgi, šis "padomju koris" – kā tas tagad tiek oficiāli dēvēts un ko rietumnieki tulko kā "krievu koris" – ir jau bez kultūrsakarnieku palīdzības uzstājies gan Stokholmā, gan Francijā, gan Filipīnās un nupat augstā piedalījās koru konkursā Venēcijā. Tāpat tas dosies arī uz Ameriku, ja Padomju Savienības kultūras propagandas taisītāji atzīs to par "mērķtiecīgu" padomju (krievu) valsts un kultūras propagandēšanai. Ja to var izkārtot par latviešu trimdinieku naudu – jo labāk! Padomju Savienība ietaupīs valūtu, un emigrantiem atliks mazāk naudas savām vajadzībām un pretpadomju darbībai. Latviešu fonds jau izcēlās ar to, ka liedza pabalstu Miera un Brīvības kuģa braucienam. Žēl! Vai tagad mēs apmaksāsim politizēto padomju kultūrpropagandu?

Gunta upuris, noliedzot savas tēvzemes brīvību, būs gluži vēltīgs: gan jau *Ave Sol* tāpat atbrauks uz Ameriku. Neaizmirsīsim tad tikai protestēt pret padomju varu un atgādināt, ka *Ave Sol* ir latviešu koris un reprezentē latviešu koŗa mākslu.

Agnis Balodis

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro

par cm² ierāmējumā

Atlaides par reklāmas

publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija. Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā –
Laika Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

nr.: LV80UNLA0050016243516,

ar piezīmi LAIKS

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerģiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā – SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

LAUSANNE
2020LABA MEDAĻU RAŽA
ŠVEICĒ

Latvijas kamaniņu braucējs **Gints Bērziņš** Šveicē izcīnīja uzvaru Jaunatnes ziemas Olimpiādā, bet **Kaspars Rinks** ierindojās sestajā vietā.

Bērziņš pirmajā braucienā startā sasniedza sesto ātrāko laiku, bet finišēja kā pirmais. Otrajā braucienā viņš startā bija piektais ātrākais, bet atkal palika nepārspēts braucienā, kā rezultātā izcīnīta pirmā vieta. Bērziņš bija vienīgais sportists, kuram abos braucienos izdevās attīstīt 124 kilometru stundā lielu ātrumu. Tas ir lielisks sniegums, un Gintu

Bērziņu varam dēvēt par jauniešu olimpisko čempionu. Kaspars Rinks izcīnīja sesto vietu, pārspējot 21 sāncensi.

Kamaniņu divnieks **Kaspars Rinks un Aldis Liepiņš** pirmajā braucienā uzrādīja trešo ātrāko starta laiku, bet trasē padevēs labs sniegums, kā rezultātā izcīnīta sudraba medaļa. Otrajā braucienā Latvijas duets sasniedza trešo ātrāko starta laiku un atkal izcīnīja otro vietu, kas iegūta arī divu braucienumu summā.

Pasaulē pirmo reizi tik augsta ranga sacensībās startēja arī meiteņu ekipāža – un arī teicami. **Viktorija Ziediņa un Elizabete Selina Zvilna** mājās pārveda bronza medaļas.

Skeletonists **Elvis Veinbergs** izcīnīja sudrabu Jaunatnes ziemas olimpiskajās spēlēs.

Pirmajā braucienā Veinbergs Sanktmoricas trasī veica minūti un 9,33 sekundes, par 0,74 se-

kundēm atpaliekot no vācieša Lukasa Dāvida Nidegera, bet par 57 sekunžu simtdaļām apsteidzot šveicieti Livio Zummermāteru. Otrajā braucienā pozīciju izdevās nosargāt. Brauciens tika veikts minūti un 9,09 sekundēs, kas summā ar 1,42 sekunžu atpalicību no Nidegera ļāva izcīnīt sudraba medaļu. Trešais 20 sportistu konkurencē finišēja Zummermāters, kurš no latvieša atpalika par 1,11 sekundēm.

Loreta Beķerniece Sanktmoricā 18 dalībnieču konkurencē izcīnīja septīto vietu Jaunatnes ziemas olimpisko spēļu monobobsleja sacensībās.

Beķerniece abos braucienos bija astotā, bet startā viņai bija devītais un septītais rezultāts. Olimpiādas čempionei Georgetai Popesku no Rumānijas viņa divu braucienumu summā zaudēja 2,76 sekundes, bet pirmais trijnieks bija 2,24 sekunžu atālumā. **Anija Miļūne** ierindojās 14. vietā.

MARTINS DUKURS
ĪGLSĀ UZVARĒ

Martins Dukurs Austrijā, Īglas trasē, izcīnīja uzvaru Pasaules kausa (PK) piektā posma sacensībās. Tas bija viņa desmitais panākums pēc kārtas.

Foto: AP/SCANPIX

M. Dukurs šajās sacensībās startēja ar iepriekšējās sezonas vairākkārt piemērīto Pasaules kausa kopvērtējuma dzelteno kreklu. Divu braucienumu summā Martins Dukurs sasniedza rezultātu – viena minūte un 44,50 sekundes. Latvijas skeletonists bija ātrākais arī katrā braucienā atsevišķi. Martins Dukurs uzvaru šajās sacensībās izcīnīja ar lielu pārsvaru. Viņš par 0,42 sekundēm apsteidza 2018. gada Phjončhanas Olimpisko spēļu čempionu Sunbinu Junu no Dienvidkorejas. Savukārt 2014. gada Soču Olimpisko spēļu čempions Aleksandrs Tretjakovs no Krievijas divu braucienumu summā 0,44 sekundes zaudēja Martinam Dukuram. **Tomass Dukurs** no brāļa divu braucienumu summā atpalika 1,17 sekundes, izcīnot 12. vietu.

RASTORGUJEVAM – TIKAI
VIENA KĻŪDA ŠAUŠANĀ

Latvijas biatlona izlases līderis **Andrejs Rastorgujevs** Rūpoldingā, Vācijā, izcīnīja 16. vietu 10 kilometru sprinta distancē un sasniedza sezonā labāko rezultātu Pasaules kausa izcīņā.

Rastorgujevs pirmajā ugunsliņijā, šaujot guļus, nekļūdījās ne reizi, bet pēc šaušanas stāvus mēroja vienīgo soda apli. Juniors **Edgars Mise** šāva bez kļūdām un ieguva 83. vietu, kas ir viņa labākais sasniegums Pasaules kausa sacensībās, savukārt trešais Latvijas biatlonists **Aleksandrs Patrijuks** slēpoja divus soda apļus un sacensības beidza 99. pozīcijā 111 dalībnieku konkurencē. No uzvarētāja Andrejs atpalika 50,5 sekundes. Līdzšinējā sezonā labākais rezultāts Rastorgujevam bija 18. vieta, ko viņš sprintā sasniedza pirmajā posmā Esterzundā un iepriekšējā posmā Oberhofā.

Baiba Bendika Rūpoldingā, Vācijā, sašāva visus mērķus un Pasaules kausa izcīņas piektajā posmā sasniedza sezonā labāko rezultātu. Taču slēpošanas distancē viņa zaudēja konkurentēm, ierindojoties 23. vietā. Jūlija Matvienko ieņēma 105. vietu.

KAMANIŅAS

Latvijas kamaniņu braucēji Ulla Zīrne, Kristers Aparjods un Juris Šics/Andris Šics Lillehammeres trasē Norvēģijā izcīnīja bronza medaļu Eiropas čempionāta sacensībās komandu stafetē, trešo pozīciju gūstot arī Pasaules kausa piektā posma ieskaitē.

Andris un Juris Šici

Par Eiropas čempioniem kļuva un Pasaules kausa posmā uzvarēja Austrijas komanda. Pasaules kausa kopvērtējumā stafetē līdere ar 255 punktiem ir Itālija, tālāk ar 245 punktiem ir Austrija, bet trijnieku ar 215 punktiem noslēdz Vācija. Ceturtā ar 201 punktu ir Krievija, bet Latvija ar 180 punktiem ir stabilā piektajā pozīcijā.

KAD STŪMĒJAM
JĀSĒD KAMANĀS...

Latvijas bobsleja divnieks **Ralfs Bērziņš/Dāvis Springis** Austrijā izcīnīja 10. vietu Pasaules kausa (PK) piektajā posmā. Otrajā braucienā Bērziņš līdz pat sacensību beigām dalīja labāko starta laiku, bet pēc vāciešu braucieniem viņa ekipāža bija otrā ātrākā trases pirmajos metros. Divu braucienumu summā Bērziņš līderim zaudēja 1,26 sekundes, izcīnot desmito vietu. Neveicās **Oskara Ķibermaņa** ekipāžai. Oskars bija guvis savainojumu, sēdēja kamanās, tāpēc pēc pirmā brauciena sliktā rezultāta (23. vie-

ta) nekvalificējās otrajam braucienam. Uzvarēja vācieša Frančesko Fridricha ekipāža, kas bija ātrākā abos braucienos. Pasaules kausa divnieku ekipāžu kopvērtējuma vadībā ar 885 punktiem ir Fridrichs, Ķibermanis noslēdžis uz ceturto pozīciju, iekrādam 644 punktus. Bērziņš ar 442 punktiem ir uzreiz aiz labāko desmitnieka.

Latvijas bobsleja pilots **Dāvis Kaufmanis** ar stūmēju **Arni Bērīšu** Siguldā izcīnīja ceturto vietu Eiropas kausa izcīņas piektā posma sacensībās, Oskars Melbārdis ierindojās devītajā pozīcijā. Uzvaru izcīnīja šveicieša Simona Fridla ekipāža. Kaufmaņa divnieks līderiem zaudēja 0,46 sekundes. Trešā Latvijas ekipāža ar **Emīlu Cipuli** priekšgalā pirmajā braucienā sasniedza 12. ātrāko laiku, bet otrajā noslēdēja pozīciju zemāk, summā ieņēmot 14. vietu.

RICHARDS SNIKUS
KVALIFICĒJIES TOKIJAS
PARAOLIMPISKO SPĒĻU
SACENSĪBĀM

Latvijas paraolimpiskais jātnieks Richards Snikus izcīnījis ceļazīmi uz 2020. gada Tokijas paraolimpisko spēļu sacensībām, ziņo Latvijas Jātnieku federācija.

Snikus kvalifikācijas normatīvu izpildīja, Francijas pilsētā Mākonā uzvarot CPEDI 3 sacensībās. Snikus ir ilggadējs paraolimpietis, kurš startējis Londonas (4. vieta) un Riodežaneiro Paraolimpiskajās spēlēs (5. vieta).

ATZĪSTAMS KRIŠTOPĀNA
SNIEGUMS

Latvijas handbola izlases līderis **Dainis Krištopāns** pēc aizvadītā Eiropas čempionāta, kas valstsvienībai bija pirmais vēsturē, atrodams starp līderiem vairākos pirmā posma statistikas rādītājos.

Krištopāns rezultātīvāko spēlētāju sarakstā pēc grupu turnīra ieņēma sesto vietu. Viņš trijās spēlēs kopumā izdarīja 32 metienus, gūstot 21 vārtus. Krištopāns metienus realizēja ar 66% precizitāti, kas ir trešais labākais rādītājs starp spēlētājiem, kuri aizvadījuši trīs spēles.

P. Karlsons

Kamaniņu braucējs Gints Bērziņš (pa vidu) uz goda pjedestala // Foto: Ilmārs Znotiņš

Skeletonists Elvis Veinbergs (pa kreisi) uz goda pjedestala // Foto: Mārtiņš Mālmeisters

PAZIŅOJUMI

VĀCIJA

Esslingenā, Dienvidu baznīcā, *Suedkirche, Spitalsteige 3*, svētdien, **2. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Māc. Elmārs Ernsts Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Hanoverā, Markus baznīcā draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **9. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*), **16. februārī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcā draudzes namā, *Butjadinger Str. 59*, **23. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērgelēm Dr. A. Rosenberg. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck-un Wredestrasse* krustojumā, Epifānijas laika pēdējā svētdienā, **23. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Kalpos mācītājs Rolands Eimanis un diakone Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma sekos sabiedriskā pēcpusdienā ar azaidu groziņu draudzes telpās. Visi laipni lūgti!